

pen

... z zastavo
se ogrnen!

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
27. junija,
2002,
87. številka

Mlada dama v treh
barvah praznuje
11 let državnosti.

Če želite, pojte slavo
slovenski državi tudi vi.

Če ne, pa v hladni
senci pričakujte naslednji
Pen - bo (če bo) 25. julija.

Župan (ponovno) v družbi sebi enakih?!

Zakaj? Zato, ker je prvi mož komune G. Petrovci, Franc Šlihthuber, nekoč zelo dobro tekel. Tako zelo, da ga je le malokdo ujel (na lokalnih volitvah pa je bil brez konkurence absolutno prvi), zato ni nič čudnega, če se je gospod s kravato postavil med dobitnike priznanj na nedavnem krosu za občinski pokal (levo od kravate je BOJAN BRUS iz Apač, desno pa pentutarski sodelavec GEZA GRABAR in Radgončan SLAVKO KUMEK).

Ker so pozirali za Pentute, so se postavili kar k trem penom, nato pa so odbrzeli vsak na svoj konec. O županu so Pentute zvedele, da neprestano kroži po Sloveniji (in bližnji okolici) ter kupuje nogometaše za spektakel, ki se Goričancem obeta od jeseni dalje, to pa je tekmovanje v drugi državni žogobrcarski ligi. Njegovi (križevski) nogometaši so namreč iz vaškega društva prerasli v enega največjih klubskih hitov v nogometni Sloveniji. gegra

**Križevci
v prvo ligo!**

Cvet slovenske vinske krasote

*Če bi bilo tudi vino
tako lepo ...*

Aktualna vinska kraljica Tjaša Koroša iz Ključarovec je povabila v goste dose-danje lepoticke zlahtne kapljice. Razen ene so se vse odzvale, pentutar zabar pa jih je ovekovečil pri Babičevem mlinu na Muri. Od leve: KATARINA JENŽUR (vinska miss leta 1998), MARTINA STEGOVEC (2000), SAŠA JERELE (spremljevalka 2002), JERNEJA BRATUŠA (2001), TJAŠA KOROŠA (2002), TANJA PAPEŽ (spremljevalka 2002), IRENA KUPLJEN (1999) in LIDIJA MAVRETIČ (1996). zabar

Turizmu cvetijo rožice

4 gracije

Če bo regijski turizem odvisen od simpatičnosti dam, ki so na pentutarski fotografiji, se nam obeta zlati časi. Na Hedi (GR), Tamaro (MB), Rado (MS-GR) se namreč lahko zanese-te, če želite, da vam bom ostalo potovanje (po domovini ali tujini) v dobrem spominu. O tem se pravkar prepričuje četrta gracija (čisto desno) GELČI (MS), ki se bolj kot s turističnimi ukvarja z lepotami naših in vaših štirinožnih prijateljev. nj

Put putujem

Boš ti baba?

Mo, če boš ti ded!

Korl in Anton

**Princip
je enak,
drugo
so le
nianse**

Vrli Lala Balašević je ugotovil, da pri raznorodnih stikih med živimi bitji ni velikih razlik, principi so pač isti. To priznavata tudi ta čas najpopularnejša humorista na desnem bregu Mure, SAMO TUŠ (Korl - brki) in EMIL ŠMID (Anton aus Tirol - ni brk), zato sta se ob zvokih glasbe čarobno zavrtila - v svojo in predvsem v zabavo obiskovalcev! zabar

Študentska scena

Zadnji ostanki pomladi

Ko je nastajala tale številka Pena, je bila vsaj formalno še pomlad. Ta je po eni strani obdobje prebujenja, po drugi pa čas neznozne utrujenosti. In ker v mesecih, ki v svojem nazivu nimajo črke R, lahko spančkaš tudi na materi zemlji, si pajdaša nista dala dvakrat reči. Pa povejte, če počitek ni sladek!

*Spavaj mi dete
ljubo!*

Sabina iz Sobote se je odločila za Gorana iz Sarajeva

TV Prišla s klobučkom, končala s čelado

Poroke

Zdaj brca Goran, kda de brco bábek?

Pentute napovedujejo širšo reportažo v naslednji številki Pena: pridružili smo se namreč svatom na poroki dveh znanih Murekov. Vzela sta se nogometaš iz Sarajeva, sicer zaradi ljubezni že leta tudi Prekmurec, GORAN GUTALJ (trenutno je v avstrijskem nižjeligašu, kjer pa še vedno trese mreže kot v najboljših časih) in njegova izvoljenka, hčerka enega najbolj znanih pomurskih novinarjev BORISA HEGEDUŠA, zala Sabina, ki je znana tudi v svetu manekenstva. Toliko za popkušino, (veliko) več pa naslednjič! juza

Evo ga na!

Življenje je polno presenečenj, prijetnih in malo manj prijetnih. To je na lastni koži (še bolj pa na glavi!) občutila urednica madžarskih oddaj na TV Slovenija, HELENA ZVER. Na tiskovno konferenco o neslutnih dosežkih slovenskega cestnega gradbeništva v Pomurju je namreč prišla nič hudega sluteč z ličnim klobučkom, pa so jo pred ogledom novega AC-mostu čez Muro jedrno opremili z manj modnim pokrivalom - čelado. Vrla Helena pravi (tako vsaj trdijo pentutarski viri), da bo televizijsko delo bržkone že jeseni zamenjala za gradbeno. Ponudili so ji namreč odgovorno mesto konjunktivne projektantke za obljubljene, a nikoli uresničene cestne projekte v najbolj obubožani SLO-regiji. Dela bo menda čez glavo (čelado)! Foto: NJ

Daj, daj klobuček nazaj!

Damir G. in Josip H. snemata spolne navade krapov

Podvigi

Gé ga má krap?

Uslužbenca javne hiše TV Slovenija, asistent in šofer GABRA (podpira si glavo) in snemalec HERMAN (podpira si glavo z očali) sta prepolna energije, ki jo bojda črpata neposredno iz poletnih sončnih žarkov. Ves čas snemata, iščeta nove motive v slikoviti murski pokrajini in jih potem darežljivo posredujeja vesoljni slovenski TV-javnosti.

Pentutarsko smo ju fotografirali v ključnem trenutku. Prav takrat sta namreč snovala nov delovni podvig in se dogovarjala, na kakšen način bosta šla pod vodo (seveda s kamero). Neuradno smo zvedeli, da gre za tehnološko zelo zahtevno reportažo o spolnih navadah pomurskih gramozničnih krapov v prehodnem pomladno-poletnem obdobju. Bojda so krapji v tej vročini še bolj leni kot običajno in se zamuljijo, zato bo njihove seksualne igrice težko posneti. Pa vendar Josip in Damir vzneseno obljubljata, da lahko pričakuje pomurska javnost prve ekskluzivne posnetke krapjega seksa na nacionalki že septembra.

Deset minut

- voljno!

Bilo je težko in naporno. Snemanje namreč. Zato je BOJAN BALAZIČ, kameraman POP TV in IDEA TV, globoko razmislil in se odločil: kamero na tla, cigareto v roke in - voljno. Pravijo, da je premor trajal natanko deset minut. Nič čudnega, saj je to tudi čas, ki ga je za prostočasne aktivnosti določila nekdanja armada (še pomnite, tovariši?). frbo

Tak, zdaj pa vi menéj snemajte!

Bojkot

Se van že kaj sline cidijo po morji?

Poletje 2002

Morska deklica A. Berdena

Tole fotografijo nam je poslal bralec Andrej Berden (če imate podobno tudi vi, nam jo kar pošljite, Pentute jo bodo z veseljem objavile). V imenu male »skuteristke« pa je zapisal:

Sem zala deklica mala, ko bom velika, bom pa takšen čolnček vozila.

Če se igrajo, naj tudi jejo!

Razmislile strokovnjakinje za radijsko in časopisno reklamo (lahko tudi promocijo) DOLORES PUČNIK z agencije Venera je čisto logičen. Ljudje se na vlaku razposajeno zabavajo, potrošijo veliko energije, kar pomeni, da so (ob žeji) tudi lačni, zato jih je treba nahraniti. Rečeno, storjeno! P. S.: Pa še rešitev uganke. Nadnaslov V.v. ne pomeni Vrtna veselica, ampak Vestnikov vlak. Letos so potovali na morje.

Kak bi človik s kile krúja zaslúžžo tri?

RAZMIŠLJAM

Marko Štajner,
civilni vojak

Nogometne ideje

Sredi noči me je zbudil telefon.

Moški glas na drugi strani je bil nestrpen.

- Oprostite, ker sem vas zbudil. Vendar je zadeva nujna.
- Res sem malo zakinkal pred televizijskim sprejemnikom.
- Vidite, pa sva že sredi pogovora. Veste, zakaj vas kličem?
- Nimam pojma. Nisem vedeževalec, samo navijač.
- Zadetek. Najbrž ste že prebrali, da smo Slovenci pobudniki tolažilnega svetovnega prvenstva pod Šmarno goro.
- Te dni ne utegnem prebirati časopisov, samo buljim v televizor in preklinjam.
- Te vaše in naše kolektivne, nacionalne muke želimo prekiniti. Razočaranje spremeniti v radost in veselje.

- no ... Da vas spomnim: k nam bi prišli zlati Francozi, bronasti Hrvati, Argentinci, Kitajci, Rusi, Ekvadorci, Nigerijci, da jih ne naštevam dalje. Tu, pri nas, bi lahko popravili slab vtis, porazne igre, jalove kombinacije, predvsem pa domišljave izjave, kako bodo vsi po vrsti svetovni prvaki. Pomislite! Tolažilna skupina pod Šmarno goro! Kakšna športna atrakcija, kakšen turistični priliv evra! Mi ne potrebujemo modrega morja, marveč zelene travnike!
- Dokler traja svetovno prvenstvo, me drugi nastopi ne zanimajo. Predvsem pa ne nastop repetentov. Ponavljam: čez štiri leta bomo spet na svetovnem prvenstvu.
- Mislite? Kdo pa bo prevzel Katančevo mesto?
- Kdo, kdo? Predsednik države. On je rojen lider.

oskrbovanca. Po zajtrku sem pobral lončke in počistil mize ter oskrbovance odpeljal na telovadbo.

Sledilo je spremstvo v bolnišnico, če je moral kateri od oskrbovancev na kakšen pregled. Kljub gneči v bolnišnici smo ponavadi hitro opravili, saj so nas vzeli mimo čakalne vrste.

Pri kosilu sem raznašal krožnike s hrano in po potrebi razrezal meso. Po kosilu je bilo treba pobrati krožnike in pobrisati mize.

Skupaj z drugimi vojaki sta me čakala čiščenje delovne terapije in obhod okrog doma, ko smo pobirali smeti.

Ura je 14.30 in čas je za odhod domov. Nadaljnjih sedem mesecev se zgodba ponavlja.

Dom starejših je poln ljudi ter poln izkušenj, lepih in žalostnih, kakšne so pač ti ljudje doživeli. Ko vstopiš v njihov svet, začutiš, kaj potrebujejo ti ljudje, to je kanček ljubezni in poslušanja. Z velikim veseljem so mi babice in dedki iz dneva v dan pripovedovali, kaj vse so doživeli doma, veliko jih je delalo v tujini, koliko trpljenja so prestali in koliko lepih trenutkov so doživeli.

Zelo so bili veseli, da sem se odločil za civilno služenje vojaškega roka, česar pa ne bi mogel reči za ljudi v okolici, ki vidijo pravega moškega le v redni vojski. Vsak se odloča po svoji vesti, ali se bo učil ravnanja z orožjem ali pa bo ta čas storil kaj koristnega za ljudi, ki potrebujejo pomoč. Cilj obojih pa je, da se »rešijo« in odslužijo vojaški rok, ki je po mojem mnenju smiseln za tiste, ki si to želijo početi profesionalno, ne pa splošna obveznost. V Sloveniji je skrajni čas za ukinitve splošne vojaške obveznosti, ker bo s tem prihranjenega veliko denarja in časa, ki ga bodo slovenski fantje z velikim veseljem koristneje porabili.

- Je to kakšna kolektivna viagra?! Čez štiri leta bo novo svetovno prvenstvo.

- Čez štiri leta! se je razburil nevidni sobesednik. - Kje je še to? Kdo bo to dočakal? Mi imamo boljšo idejo. Želimo zadoščenje takoj, čez noč.

Vse dobronamerne odločitve je treba prespati. Premislite. Nogomet je nevarna igra. Se še spominjate, kaj se je zgodilo novembra lani? Petru Vanica iz romunskega mesta Zalaua je spremljal kvalifikacijsko tekmo med slovensko in romunsko reprezentanco. Srečanje v Bukarešti se je končalo neodločeno 1 : 1, toda zaradi naše prejšnje zmage 2 : 1 je Romunija ostala doma. Devetindesetletni Petru je poraz doživel kot osebno tragedijo. Zgubil je stavo, kajti prepričan je bil, da bodo Romuni premagali Slovaško, oprostite, Slavonijo, oprostite, Slovenijo, in razjarjen, besen je vrgel televizor iz tretjega nadstropja na ulico.

- A je bil kdo mrtev?
- Časopisi o žrtvah niso poročali.
- Kličem vas zaradi predsednika države!
- Kaj je spet storil? sem vprašal, ne da bi prej premislil.
- Za zdaj še nič, vendar bo: nemogoče bo spremenil v mogoče.

- Ne vem, kdo ste, niste se predstavili, vendar vas prosim, ne mešajte nogometa s politiko. Najbrž ste premladi, pa se ne boste spomnili kvalifikacijske nogometne tekme za svetovno prvenstvo leta 1970. Igrali sta državi Honduras in Salvador. Srečanje se je bližalo h koncu, rezultat je bil neodločen, ko je sodnik dosodil enajstmetrovko za Salvador. Padel je gol, na igrišču je prišlo do neredov, ki so se prenesli na ulice, nekaj mesecev kasneje sta si državi zaradi te enajstmetrovke napovedali vojno. V bojih je padlo do 2000 ljudi na obeh straneh, kasneje je Honduras doživel svoje zadoščenje, ko je bil v naslednji tekmi tudi Salvador eliminiran.

- Tega nisem vedel. Toda vi veste več, kot sem mislil, zato potrebujem vaš nasvet. Bi lahko nagovorili predsednika države, da prevzame pokroviteljstvo nad tem tolažilnim svetovnim prvenstvom pod Šmarno goro. Glede na to, da so najboljši že odšli iz Koreje oziroma Japonske, bi se mi s takšnim športnim dogodkom vrnil v svetovno športno are-

- Madonca, kako se tega nisem spomnil?!
- Pozna ura, utrujene možganske vijuge.
- Bi hoteli govoriti z gospodom predsednikom, saj ga prav dobro poznate.
- Rad bi vas opozoril, da naš predsednik ni niti čarovnik niti kralj.
- Ne razumem, je zaječal sogovornik.
- Leta 1930 je romunsko reprezentanco, ki je igrala na svetovnem prvenstvu, sestavil sam kralj Karel II.
- Tega nisem vedel.
- Verjamem. Nisem še videl načitanega športnega novinarja in zelenega psa.
- Ne žalite naših nogometašev, ki nosijo zelen dres.
- Vmes je malo tudi bele, kapitulacijske barve.
- Kaj boste potem rekli za rdečo-bele kvadrate hrvaške reprezentance, za Ruse, ki so igrali v belih dresih?
- Tudi oni so kapitulirali.
- No, no, če ste tako pametni, mi odgovorite, zakaj so potem Slovenci izgubili tekme na svetovnem prvenstvu?
- Enkrat jih je motil veter, drugič napačno pokošena trava, potem hrana, poševni pogledi navijačev, grozeča pisma iz domovine ...
- Sranje, je protestiral sogovornik.
- Dovolite, da zdaj jaz vam postavim vprašanje: kdo hodi zjutraj po vseh štirih, opoldne po dveh, zvečer po treh nogah?

Na drugi strani je zavladala tišina, ko da bi se človek potopil pod vodo in postal človeška ribica.

- Vidite, da sem imel prav. Premalo berete. To vprašanje je Svinga postavila Ezopu. Ta je odgovoril: Človek. Veste, zakaj je uganil: ker je poznal samega sebe. In ker ponoči ni prebujal neznancev, trgal od nogometnih prenosov. Sploh pa ne vem, kako ste prišli do moje telefonske številke.

- Odprli smo telefonski imenik in po vrsti vrtimo številke.
- Že, že, vendar mene ni v telefonskem imeniku.
- Zadetek.
- Ne, faul ... sem rekel in odložil slušalko. Na ekranu je bila zapečaten usoda še ene nadebudne enajsterice, ki bo mogoče kmalu zaigrala pod Šmarno goro.

Branko Šomen

Jurij Zauneker

Znanemu slovenskemu pevcu Andreju Šifrerju, sicer Gorenjcu, je Prekmurje že od nekdaj pri srcu. Prijatelj Vili Šiftar ga je pred davnimi leti prvič pripeljal v strukovsko gostilno. Takrat je še živel Šiftarjeva babica (Viktorjeva mama), ki ima posebne zasluge za novo prekmursko - gorenjsko navezo Viktor Šiftar - Andrej Šifrer. Kot spomin na te čase je ostala pristrčna zgodbica: Andrej je s kitaro zabaval goste za »šankom«, Šiftarjevi mami pa so doslej vsi Cigani namesto za točilno mizo igrali v kuhinji. Če je Andrej hotel, da bi ga babica poslušala, je moral k poslušalki. In od svojega prvega nastopa v kuhinji je Andrej pri Šiftarjevih domač.

Andrej pogosto prihaja v Strukovce, Viktor pa tudi rad zaide med Gorenjce. Samo ena razlika v teh poteh je - Viktor vedno pride »od doma«, Andrej pa pride domov. In iz prtljavnika lepo diši vedno v isto smer, se ve - proti Gorenjski!

Kot dobra stara pajdaša sta se odločila skupaj prestopiti praga novih desetletij. Zgodilo se je na sam nekdanji dan mladosti (25. maja) v družbi množice prijateljev (na fotografiji levo so z zastavicami v rokah Gorenjci) na kraju, kjer se vsi počutijo domače - na dvorišču Šiftarjeve gostilne v Strukovcih.

I. Benko

50 ŠIFRER & ŠIFTAR 60

Najprej je začelo dišati iz kotla, v katerem sta Šiftarjeva sinova Dušan in Tomaž kuhala bograč. Ni samo poželjivo dišal, bil je tudi noro dober. Soseđa Olga in njena hčerka pa sta ob številnih drugih z veseljem priskočili na pomoč pri strežbi gostom.

Albert Skok in Ernest Novak sta prinesla na prizorišče slavja skupno darilo prijateljev, ki bo prišlo Viktorju še kako prav. Kmalu bodo preverili, ali je sod že poln in kje je: ali kar v domači kleti ali pa v tisti tam v Šalovcih, kjer ima Viktor svoj »ranč«.

Najprej so nazdravili jubilentoma, potem pa so na željo Penove fotoreporterke Nataše še pozirali (od leve) Jože Turkl, šestdesetletnik Viktor, Renata Bakan Ficko, petdesetletnik Andrej, Anton Gangl, Fritz Žitek, Matjaš Gomboš in Leon Novak, počepnil pa je domači Dušan.

V šestih desetletjih se človeku zgodi veliko stvari, tudi kaj takega, kar gre drugim v nos. In vse to so Viktorjevi prijatelji izbrskali pri različnih virih in spisali litanije, ki jih je moral mirno in brez komentarjev poslušati pred mnogimi pričami. Še najbolj zavezujoče bo tisto, za kar se je moral pokesati in obljubiti ženi Marjeti, ki je za prijatelje vedno in samo Margica. Litanije je prebral in jih slavljencu izročil - za spomin in opomin - prijatelj Jože Vouri.

Med povabljenici je bil tudi predsednik države Milan Kučan, pa se je zaradi obilice obveznosti moral opravičiti, čeprav verjamemo, da

Še na mnoga zdrava in mladostna leta Viktor in Andrej! Naj vama ne zmanjka energij za vse vajine ideje in načrte! Ne pretiravajta, skupaj jih imata vendarle 110! Samo v tri stavke smo strnili množico želja okrog tristo povabljenih gostov.

Ker je bil dan mladosti in ker sta imela rojstni dan zelo pomembna moža, so jima mladi, tako kot nekoč predsedniku Titu, prišli čestitati s štafeto. Prinesli sta jo Tjaša in Jasmina, v ozadje pa sta stopila Emil Šmid - Anton aus Tirol (s klobukom) in Duško Radič - Vanek.

Če je velik praznik, ne more miniti brez torte. Knjigo je za svoja prijatelja odprla Joža Jelen. Kako sta jo »prebrala«, nismo preverjali, prepričani pa smo, da sta si jo bratsko razdelila - po en kos za vsako desetletje.

bi bil ta dan najraje prav v Strukovcih. Napisal pa je prijazno voščilo, ki ga je Viktorju iz Ljubljane prinesel Marjan Šiftar. V vrsti sta na priložnost za iskren stisk roke že čakala Geza Farkaš in Tibi Cigut.

Bograč je dišal na dvorišču, v gostilniški kuhinji pa so se mešale vonjave različnega mesa za glavno pojedino na slavlju. Za to, da so bili pladnji bogato obloženi in da nihče ni ostal lačen, so se posebej trudili Margica s svojimi zlatimi rokami, ki so menda najbolj zaslužne, da je v Šiftarjevi gostilni hrana tako okusna, pa njena sestra Erna in sin Tomaž.

Feri Cifer starejši

Če ste ob nedeljskih popoldnevih običajno v prekmurskem hramu nogometa, v Fazaneriji, vam FERLIJA CIFRA ni treba posebej predstavljati. Vedno je na osrednji tribuni (natančneje v 4. vrsti, sedež številka 11), vedno je najglasnejši kritik in vedno pove naravnost tisto, kar misli. Če ga ne bi bilo, Murine tekme ne bi bile to, kar so. Star je 57 let in je eden najbolj znanih SEBEBORČANOV (čeprav so njegova rojstna vas Martjanci). Živi skupaj z družico ELZO in z družino mlajšega sina MIRANA (30 let). Ta je končal srednjo kmetijsko šolo in je gospodar na kar veliki kmetiji. Leto in pol starejši ljubiteljem žogobrca dobro znani sin FERLI pa se je preselil v Soboto in je profesionalni nogometaš. Eden tistih, za katerega že lahko trdimo, da je kljub temu, da je star šele 31 let, Murina legenda. Oče Feri je nanj upravičeno ponosen - in tega ne skriva.

Kdaj ste začeli z nogometom?

Že zdavnaj - igral sem za pionirje in mladince Mure pa za Bogojino, Vrelec in Čardo. Vse do leta 1975.

Katero je vaše nogometno »delovno mesto«?

Bil sem »center half«, podobno kot je zdaj sin Feri, ki je dosti boljši nogometaš, kot sem bil jaz. Bil sem zelo oster, večkrat so me sodniki tudi izključili.

Ste se na tekmi kdaj stepli?

Enkrat sem na prvenstveni tekmi Veržej-Čarda »opalo« sodnika Budino in potem sem na sodišču to tudi plačal. S kolegom, branilcem TONO KUHARJEM iz Martjanec, sva ga že imela na tleh v голу, pa nama je pobegnil v slačilnico. Ta sodnik je bil tudi edini, ki sem ga udaril na igrišču.

Feri Cifer starejši

Zakaj sta ga napadla?

Po moje je bil kriv on, saj je vedno sodil proti nam. Na koncu pa še »penal«, ki ga sploh ni bilo. Tekma je bila sicer prvenstvena, vendar ni o ničemer odločala, zato me je njegovo pristransko sojenje toliko bolj razjarilo. Potem naju je tožil in sodišče v Ljutomeru je odločilo, da mu morava plačati razbito uro. Dala sva celo premoženje, vsak eno mesečno plačo.

Kje ste delali?

V Blisku, celih 32 let. Strojne inštalacije.

Pa zdaj?

Zdaj kmetujem, saj obdelujemo okrog 30 hektarov zemlje. Skoraj pet let pa sem delal v Avstriji, na Dunaju. A sem se vrnil, ker sva z ženo ELZO morala delati na kmetiji v Sebeborcih, kjer zdaj živimo. Ona (Elza, op. p.) je na kmetiji glavna.

Ste Ferijev (sinov) menedžer?

Ne, Feri nima menedžerja, vendar mu po svojih močeh pomagam. Hodim okrog odgovornih v Muri, da mu plačajo tisto, kar so mu dolžni. Zdajšnje vodstvo nogometnega kluba je kar v redu. Zdi se mi samo, da je premalo angažirano - po moje bi se morali več srečevati pa sestankov in pogovorov z

»Kdor ima denar, ne izpade iz slovenske nogometne lige«

igralci bi moralo biti tudi več.

Kdo je najboljši igralec Mure?

Naštel bom štiri po vrsti: 1. Cifer 2. Kožul 3. Botonjič 4. Dominko

Kaj pa NAJ trener v Muri v zadnjem desetletju?

Brez konkurence je bil to Miloš Šoškič. Ko je bil on trener, so tudi igralci dobili tisto, kar so si zaslužili. Razmere so bile dosti boljše kot danes.

Mislite, da so SLO-nogometaši preplačani?

Ne. Problem je v tem, da niso plačani po delu in učinku. Na zahodu pa je tako in tudi tu bi moralo biti.

Kdaj bo Mura prvak?

Lahko bi že bila, ne vem pa, kdaj bo. Gotovo takrat, ko bo v klubu in v regiji več denarja.

Ste kdaj jezni na novinarje, ker so slabo ocenili vašega sina?

Nikoli nisem klical nobenega novinarja zaradi ocen. Mislim, da ste novinarji kar realni. Le enkrat me je motilo, da je Tonček Gider govoril, da je v Beltincih več gledalcev kot v Soboti.

Največkrat me »živcirajo« sodniki. Včasih pa se tudi z menjavami igralcev ne strinjам.

Si želite biti Murin trener?

Nimam pogojev, saj bi za to moral dobiti še kakšno licenco. Bil pa sem trener v Martjancih, dolga leta tudi pri malem nogometu v Sebeborcih. Za treniranje Mure pa ne vem ... tudi zdravje mi ne dopušča.

Feri Cifer starejši

Ali v slovenski ligi prodajajo (kupujejo) tekme?

Marsikaj se dogaja. Kar mirno zapiši, da iz prve lige ne more izpasti nihče, ki ima v pravem trenutku denar.

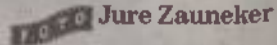
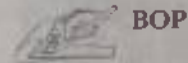
Ima sin Feri primeren status - trener Bonačić mu je na primer marsikaj očital ...

Rekel sem že, da so mu vedno kaj dolžni. Za tisto z disciplino pa mislim, da to ni bilo pošteno. Če so v klubu želeli delati red, bi ga morali že v upravi. Tam bi morali začeti, ne pa samo udrihati po igralcih.

Kaj, če bi zdaj prišel gospod Bonačić k vam na obisk?

Rekel bi mu, da ima dve minuti časa, da se pobere z dvorišča!

Kaj vas najbolj jezi?

Eno lepših obdobij v Ferijevem življenju je 18 mesecev (nekdanje) vojaščine v Banjaluki. Imel je stalno dovolilnico za izhode v mesto, saj je bil mojster za vse. To so oficirji vedeli, zato je po njihovih stanovanjih opravljal razna hišna dela. Iz tistih časov je tudi tole:

Banja Luko, grom u tebe puk'o, kad sam se iz tebe izvuk'o!

Tudi obrtniki se znajo zabavati

Na pobudo podjetnika Hermana Kisilaka, sicer pa tudi člana izvršnega odbora območne obrtne zbornice Murska Sobota in poslanca skupščine obrtne zbornice Slovenije, so pred tremi leti prvič organizirali družabno srečanje obrtnikov v rogašovski občini. Prejšnja, ki so bila v dolnjem delu Prekmurja, niso ravno uspevala.

Druženje na nadmorski višini 418 metrov

Dokaz, da obrtniki oziroma samostojni podjetniki najdejo čas tudi za sprostitev, je nedeljsko druženje, na katerega sta z vabili (po)vabila obrtnike in, kot sta zapisala, prijatelje obrtnikov,

že omenjeni Kisilak in Viktor Benko, predstavnik odbora za gospodarstvo in turizem rogašovske občine. Soorganizator je bilo tudi Turistično društvo Rogošovci.

Začelo se je s pohodom na Sotinski breg (bolj znan kot Kugla), visok 418 metrov. Tistim, ki so šli že večkrat po tej poti, se je v nedeljo pridružilo osem novincev, ki so imeli dovolj moči in prišli na prekmurski vrh, kjer so jih »krstili«. Nazaj je šlo seveda lažje.

Drugi del druženja pa je bilo družabno srečanje na sosednjem Serdiškem bregu, kjer je brunarica Turističnega društva Rogošovci. Seveda je premajhna, zato so našli pod njeno

streho (na verandi) mesto le plesalci, množica ljudi pa je bila pod šotorom, kjer je za lačne, predvsem pa žejne skrbelo gostišče Štefana Šbūla.

Po pozdravnih nagovorih novega predsednika upravnega odbora obrtne zbornice Slovenije Štefana Pavlinjeka, predstavnika območne obrtne zbornice iz avstrijskega Jennersdorfa/Ženavcev, gostitelja Hermana Kisilaka in drugih so bile šaljive družabne igre, v katerih so se pomerili obrtniki, njihovi družinski člani in drugi obiskovalci Serdiškega brega: tek s smučmi, vožnja s *teligami* (tisti, ki ne veste, za kakšno prevozno sredstvo gre, povprašajte drugel), prenašanje napolnjenih kozarcev, montiranje gum na *jugeca*, vlečenje vrvi, žaganje hloda z ne ravno ostro dvoročno žago ...

Igre in druženje na nadmorski višini več kot štiristo metrov so uspeli. Obrtniki oziroma podjetniki ter drugi

Smuka na nadmorski višini 418 metrov je, ko je sneg, najbrž zelo v redu; drugače je, ko moraš »smukati« na posušeni travi, povrh pa še v dvojici.

udeleženci so dokazali, da so človeku razvedrilo še kako potrebni, da napolne le kruh, ampak tudi igre oziroma nimo »akumulatorje«.

S *teligami* vozimo razni material, tokrat pa jih je tekmovalce uporabil za prevoz tekmovalke, vmes pa sta se morala ustaviti in popiti »špricerja«.

Štefan Sobočan

V vročih dneh imajo gostinci kar precej dela s prinašanjem piva in brizgancev. No, tale deklica pa je kar hitra.

Samoumevno je, da žagamo z motorno žago; nekoč pa smo hlode žagali z dvoročno žago. S tako, ne ravno ostro, so se preizkusili na Serdiškem bregu.

Komisija, ki je ocenjevala tekmovalce, ni bila prestroga. Vsem pa je bilo vroče, še posebej ženskam, zato tudi globoki izrezi ...

VIDOVA voda ZA VID

Franc Hauzer iz Vučje Gomile je izbiral zelo natančno. »Če bom že kupil, mora biti napis Vidina voda brezhiben, saj bo darilo najlepšemu dekletu na svetu,« se je pošalil in samo za trenutek pogledal na levo, kjer je stala Andreja Ternar s Hotize. Večkrat prideta v ta čudoviti košček narave, nekako na polovici poti jima je. Energijske točke učinkujejo brezhibno!

Med našimi kupci, v slabi uri smo prodali vse »pütrice« z vodo, se je znašla tudi znana dobrovniška gostilničarka Alojzija Laslo, ki zdaj živi na Hvaru. »Seveda bom kupila ‚putrico‘ z našo vodo in vse skupaj bom odnesla na Hvar, da jim pokažem, kaj premoremo v naših krajih. Takšne vode ni nikjer drugje na svetu. Dobra ideja, morda bo nekoč resničnost. Ta naša voda je dragocena!«

tudi naprodaj!

Pomota pri razlagi imena Vid je naredila iz sv. Vida pomočnika za oči in vid, kar je slovenska in hrvaška posebnost, beremo v knjigi Nika Kureta Praznično leto Slovencev. To pa prav nič ne spremeni dolgoletnega prepričanja ljudi, da je voda iz izvira pri kapelici sv. Vida ob Bukovniškem jezeru čudodelna in pomaga očem. Od nekdanj si na Vidovo in na dan prošenja ljudje pri izviru ovlažijo oči, od letos pa je voda še pridobila popularnost. Odkar je radiestezi Ilija Čosić odkril in raziskal energijske točke, je tudi izvir sv. Vida vsakodnevno oblegan. Ne da bi si ljudje samo ovlažili oči, vodo pijejo in jo natakajo v plastenke – za domov, ker so menda učinki njenega pitja blagodejni.

Jose in Helena Valencić sta redna obiskovalca prošenja pri kapelici sv. Vida na Bukovnici. Običajno sta tu tudi sama prodajala, letos pa jima niso dovolili, ker so prodajo »cout«, kot je dejala gospa, zelo omejili. Preden je mož odšel 50 tolarjev, je skrbna Helena preverila, ali res drži, da prodajamo tudi vodo iz izvira. Ni imela pripomb. Dober nakup že zato, ker se je bilo treba pri izviru prerivati in dolgo čakati na svojo kapljico!

Prodajalec Bojan je prepričal mlado nakupovalko (opravičujem se ji, ker sem zapis z njenim imenom založila), da se je odločila za dve »pütrci«, za tisto z Vidino in za tisto z Vidovo vodo. Kdo bo katero po kapljicah zaužil, pa ni hotela povedati.

Nedžo Kotorčević iz Otovec si je kupil dve, Gordan Prelič s Suhega Vrha pa je vztrajal pri ceni 500 sit za »pütrico«, saj je po njegovem ta z vodo toliko vredna. Očitno ve, kaj je koliko vredno in koliko mora stati, da se vsaj malo zasluži. Je izkušen prodajalec na prošenjih.

Pa je podjetna Penova trojka ocenila, da bi se s to vodo dalo kaj zaslužiti in smo jo šli prodajat na Vidovo prošenje. Endre, ki je Dobrovničan z dušo in telesom, je postavil provizorični »štant« in ga lepšal, kot se »šika«. Prodajalca treh artiklov – Vidine vode v svetlih »pütricah«, Vidove vode v temnih in univerzalne vode v izvirovih plastenkah po enotni ceni 50 tolarjev – pa sva bila Bojan in Irma. Prvi so reagirali bližnji prodajalci, predvsem oni s keramičnimi izdelki. Vznemirila jih je namreč cena. Ena od prodajalk, ki ne želi biti imenovana, je hotela pokupiti kar vse. Pa so kmalu ugotovili, da nismo prišli delat neloyalne konkurence. Naša zaloga je bila majhna in je zelo hitro pošla. Mogoče pa smo komu dali idejo še za kakšen posel?!

Katarina Meolic iz Dokležovja je kupila »pütrico« za vnuka Leona, ki ga vsako leto pripelje sem na prošenje. Marjeta Markoja in Helena Vuk iz Lendave pa sta kupili tri »pütrice«, eno tudi za Jožeta, ki se je držal bolj v ozadju. K Bukovniškemu jezeru radi prihajajo na ribolov, nabirat gobe in na sprehod, verjetno bodo kdaj postali tudi pri številkah, ki označujejo energijske točke. Tako kot mnogi, ki zdaj dnevno romajo sem. Verjemite, da pomaga. Že to, da preživite nekaj ur v objemu narave!

Gabrijela Szomi iz Lendave in Terezija Laszlo iz Dobrovnika sta se ustavili skupaj. Uspešno smo prodali, Gabrijela pa nam je še zaupala, da ji je ta kraj okrog kapelice zelo pri srcu. »Pogosto sem tu, nekaj me vleče sem, pa tudi na prošenje redno prihajam.« Kupljena Vidova voda bo izhlapela, ostal pa bo spomin na nas, ki smo s tem skušali zaslužiti. Uspeli smo sicer vse prodati, vendar so nas stale »pütrice« pri lončarju več, kot smo iztržili, pa četudi so nekateri kupci desetkrat preplačali našo ceno, zagotovo vedo, koliko te stvari stanejo. Je pa veliko vprašanje, če bi nam sploh kdo »nasedel« pri ceni 500 tolarjev za kos?! Smo pa tudi ugotovili, kako pošteni ljudje so priromali k sv. Vidu. Naše plastenke so se ponujale brez prodajalcev. Tisti najbolj žejni in željni čarodejne vode so si sami postregli in plačali po ceniku. Vseh deset, kolikor je bilo plastenk. Bravo!

Dobrovniški župan Marjan Kardinar ni rekel ne, ko smo ga prosili za prodajo na prošenje. Samo pazite na inšpektorje in si priskrbite dovoljenje! Vse smo obljubili, tam pa smo bili seveda brez dovoljenja. Upamo, da edini. Izkušnje z inšpekcijsko kontrolo vam ne morem opisati, ker nas v uri, ko smo bili tam, ni obiskala. Se je pa pri naši stojnici ustavil župan z družino in kupil Vidino vodo za ženo Mariko, da si bo vlažila oči in še bolj zadevala keglje.

I. Benko

J. Zauneker

Spoznala sta se na proščenju v Turnišču

Za veliko mašo se vsako leto zbere v Turnišču množica ljudi od blizu in daleč. In naključje je hotelo, da sta se 15. avgusta leta 1957 tamkaj spoznala tudi Helena Gjerkeš iz Lendavskih Goric (rojena leta 1941 v Jessinu blizu Berlina) in Alojz Tivadar iz Mostja (rojen leta 1938 v kraju prebivališča). Obema je začelo od tistega dne srce hitreje biti, ko sta se spomnila drug drugega, in še hitreje, ko sta se kje srečala. Po dobrih štirih letih poznanstva sta se v Lendavi poročila.

Vzela je peka,

da je bila pri kruhu

Helena in Lojze ob morski obali v Izoli, kjer sta doživela veliko lepih trenutkov.

Za mornarjem k morju

Poleg tega da je bil Helena Lojze všeč, se je navdušila zanj tudi zaradi tega, ker je bil pek. Takrat je bil zaposlen v Pekarni Lendava. Mama, Poljakinja po rodu, ji je namreč večkrat dejala, naj se trudi, da bi čimprej prišla do kruha. Lojze ji je obljubil, da ga bo imela na pretek. No, saj je bila tedaj že tudi ona v službi, in sicer v Otroškem vrtcu Lendava. Tako je leta 1958 potovala tudi s prvo skupino otrok iz Pomurja na letovanje v Baško. Lojze pa je moral že prej k vojakom. Bil je mornar v Lovranu, in to kar tri leta. Tudi Heleno je vedno bolj mikalo k morju, zato je iskala možnosti, da bi za-

res odšla tja. Še prej je končala enoletno administrativno šolo v Mariboru. Nekega dne leta 1960 pa ji je dobra prijateljica Milka Horvat, ki je delala kot blagajničarka v Gradbenen podjetju Gradbenik Izola, sporočila, da imajo prosto delovno mesto v vložišču. Prijavila se je in 1. oktobra je že bila v Izoli. Ob delu se je izobraževala in kmalu je zasedla delovno mesto tajnice v podjetju.

Ko je Lojze junija 1961 sletel mornariško obleko, je brž pohitel k svoji Heleni v Izolo, kjer ga je že čakala tudi služba - v Pekarni Izola. Domov je šel kasneje. Ugotovila sta, da sta res za skupaj in sklenila, da se bosta poročila. To sta storila 26. novembra 1961. Poro-

ka je bila v Lendavi, na »poročno potovanje« pa sta odpotovala v Izolo. Kaj več si takrat nista mogla privoščiti.

Prekopala sta cesto in si uredila vrtiček

Čeprav sta bivala v kletni sobici, na hodniku pa sta videvala podgane, sta bila zadovoljna, da sta živela skupaj kot mož in žena. In ko se jima je leta 1962 rodil sin Igor, sta bila zares srečna. Tedaj jima je tudi uspelo dobiti stanovanje v samskem domu v Izoli, v katerem je stanovalo več kot sto trideset delavcev. No, tu sta imela poleg spalnice vsaj še kuhinjo. Čez dve leti pa so naposled dobili trisobno stanovanje v Koprju, v katerem prebivata še danes. Lojze je menjal delovno mesto, in sicer je dobil službo v Pekarni Kruh Koper, kjer je postal po končani delovodski šoli šef pekarnice, in na tem delovnem mestu ostal do upokojitve leta 1997.

Igorju, njenemu sinu, je bilo tri leta, ko sta dobila hčerko Ireno. Da bi lahko dala otrokoma kar največ in še zase kaj naredila oz. si privoščila, sta prijela za vsako dodatno delo. Ona za tipkanje in čiščenje stopnic v bloku, on pa ročno razkladanje moke idr. V bližini bloka sta prekopala zapuščeno cesto in si uredila vrtiček,

tako da jima ni bilo treba več kupovati zelenjave. Z denarjem, ki sta ga uspela privarčevati, pa sta rada potovala. Bila sta na Češkem, Madžarskem, Poljskem (domovini njene mame), v Avstriji, Franciji, Italiji, Švici, Nemčiji, Andori in Rusiji. Sedaj bi rada skočila še prek luže - v Avstralijo, Kanado in še kam. Vsi štirje so se ukvarjali tudi s športom. Smučali so, kolesarili, se rekreirali na trimskih stezah ... Igor

Lani je Heleni zlata ribica uresničila dolgoletno željo. Oblekla se je v prekmursko narodno nošo, bila v sprevodu in s »pozvačinom« zaplesala tudi šamarjanko.

je igral vaterpolo, Irena odbojko, Lojze pa nogomet.

Srečni trenutki, a tudi nesreča je prišla vmes

Leta so tekla. Otroka sta odrasla in končala šolanje - sin srednjo ekonomsko v Koprju, hčerka pa vrtnarsko šolo v Celju. Oba sta si našla tudi službo.

Helena pa se večkrat spominja tudi trenutkov, ko sta z možem načrtovala novo pridobitev.

»Kot vsak Prekmurec sva tudi midva želela imeti svojo zemljičo. K temu naju je spodbujala tudi hčerka, ki je ostala po končani vrtnarski šoli v Celju in se tamkaj tudi poročila. Želeli smo, da bi imeli svojo parcelo nekje blizu Koprja, kjer bi se lahko ona poklicno

Najnovejši posnetek našega para - na njuni njivici v Vanganeli pri Koprju.

Družinska fotografija, nastala leta 1988, ko je Lojze slavil abrahama.

ukvarjala s cvetličarstvom, midva pa bi ji pri tem pomagala. In res. Odkrili smo prodajalca njive v kraju Vanganela, pet kilometrov iz Koprja. Pravo bogastvo te parcele je izvir pitne vode, ki nam omogoča tudi zalivanje. Tam smo si postavili tudi manjši domek. Kaj ne bi bilo lepo, če bi tudi v Prekmurju imeli nekaj svojega, smo se spraševali. Ni trajalo dolgo, ko smo kupili tudi vinograd s hišico v Dobrovniških gorah (pri Kobilju). Uredili smo, kar je bilo potrebno, in se veselili, da smo na svojem v tako lepem okolju in med dobrimi ljudmi, ki so nam priskočili na pomoč, ko je bilo potrebno, čeprav nas niso poznali. Ko nam je bilo najlepše, nama je usoda (bolezen) leta 1994 vzela najdražje - komaj 29-letno hčerko Ireno. Svet se

nam je sesul. Načrti so skopneli ...»

Čas počasi celi rane. Helena in Lojze se znata spet veseliti. Veliko časa preživita na njivici v Vanganelu, kjer pridelujeta zelenjavo, imata pa tudi nasad kivjev. Tamkaj redita tudi kokoši in zajce. Prav tako rada zahajata v svoj vinograd s hišico v Dobrovniških gorah. Seveda pa so njuno veliko veselje tudi vnuki Sara, Iztok, Rok in Jure. Sta tudi člana Društva Prekmurcev v slovenski Istri. Helena je tajnica. Sodeluje tudi kot prostovoljka v Rdečem križu za območje Semedele, kjer stanujejo. Njeno življenjsko pravilo se glasi: *Imeti čisto vest in dobro srce do vsega stvarstva je največje bogastvo in sreča tega sveta.*

Jože Graj

V družini Tivadar iz Mostja sta se istega dne kot Helena in Alojz (na levi strani posnetka) poročila še Alojzija in Franc ter Bara in Janez.

Grenka usoda Prekmurcev – zapornikov gradu v Hrastovcu po drugi svetovni vojni

Pokončani na dnu grajskega ribnika

V graščini okoli 1200 taboriščnikov, 250 otrok, plemstvo iz Ormoža in Ptuja - Prekmurci odpeljali od Lenarta domov okoli dvesto otrok s kmečkimi vozovi

«... Iz sode, ki je stal na grajskem dvorišču, so se tisti moški nažrli vina, se noro režali ... Potem so stražarji privedli iz gradu v verige vklenjene zapornike. Stražarji so se opotekali od pijanosti in nesrečnike pred seboj rinili v dolino. Procesija se je opotekala proti ribniku ... Tisti ribnik pod gradom je bil takrat izpraznjen. Bil je brez vode. Zapornico so pred dnevi dvignili in voda je odtekla ...»

Privedeni zaporniki so morali začeti na dnu ribnika kopati jame, lastne grobove ... Z lopatami so rili v blato. Stražarji so pijano kričali, se norčevali, poniževali, grozili ... Blato se je lepilo na lopate. Jame, ki so jih izgrebli, so bile plitke ...

Potem se je začel krvavi ples ... Pijani domačini so ubijali domačine ... Enemu, ki je sodeloval pri tem pokolu, se je pozneje zmešalo ... Končal je v norišnici ... Ja, ja, tako je bilo ... Zaporniki so mrtvi popadali na blatno dno ribnika, ki je trupla počasi vsrkalo ... Grozno je bilo ... Potem je nekdo dvignil vodno zapornico in voda je stekla iz gornjega ribnika nad trupla ... Kaj vse so takrat počeli tisti antikristi ... Enkrat so se spravili v našo cerkev. Eden je šel na kor in noro igral na orgle, drugi je razmetaval note po cerkvi in noro kričal ... To so bili težki časi ...» Tako nekako mi je pripovedovala leta 1995 postarana očitnica enega od pokolov pri hrastovškem gradu po že končani drugi svetovni vojni. Doma je iz okolice Korene.

Zanimivo je, da so prebivalci iz okolice Hrastovca opažali, da voda v tistem ribniku vrsto zim ni zamrznila.

Pokončanih okoli 117 oseb

Ljudska domišljija dogodkom rada dodaja ali odvzame. O taborišču v graščini Hrastovec pri Lenartu v Slovenskih goricah po pravkar končani drugi svetovni vojni so ljudje dolgo le šepetali. V začetku devetdesetih let in pozneje so nekateri dogodke obelodanili. In o tem je obsežno pisal Lenarški zbornik, ki je izšel leta 2000.

V drugi polovici maja leta 1945 je bilo v graščini Hrastovec ustanovljeno zbirno taborišče OZNE (oddelek za zaščito naroda). Delovalo je do 6. septembra istega leta. V tem času se je postopoma znašlo v Hrastovcu okoli 1200 taboriščnikov z okoli 250 otroki. Usmrčenih ali umrlih zaradi mučenja in slabih higienskih razmer je bilo okoli sto ljudi. Mučno obdobje je v graščini preživljalo ali tam umrlo največ ljudi iz Prekmurja oziroma iz goriških krajev ob avstrijski meji. Še pred ustanovitvijo taborišča pa je bilo v Hrastovcu ubitih 17 Lenarčanov ali okolčanov. Tako naj bi bilo tukajšnjih žrtev okoli 117.

Komandant taborišča je bil predstavnik OZNE Franc Pršal-Rajko. Za zaščito je skrbelo petdeset knojevcev oziroma pripadnikov Komiteja nacionalne osvoboditve Jugoslavije. V začetku so bili tam zaporniki iz okolice Kamnika in Domžal, ki so bili vdani Nemcem ali člani Kulturbunda.

Prve žrtve pred ustanovitvijo taborišča

Prvih 17 žrtev iz lenarškega območja naj bi bilo usmrčenih pred ustanovitvijo taborišča, na območju uvodoma opisanega ribnika. To naj bi se zgodilo med 9. in 15. majem 1945. Najmlajša žrtev je bil takrat Slavko Kurnik, ki mu je bilo komaj 17 let. V zvezi s tem pa piše Marjan Toš v Lenarškem zborniku iz leta 2000, da naj bi bilo pobitih 17.

Nekdanje taboriščnike v Hrastovcu so zamenjali duševno in živčno bolni. Ta žalostni posnetek je napravil lenarški fotograf Mirko Brumen leta 1963.

Za zidovi hrastovške graščine ali zunaj njih so umirali tik po končani drugi svetovni vojni prebivalci Ocinja, Fikšinec, Kramarovec ...

maja 1945 10 Lenarčanov. Pometani naj bi bili v ribnik ali pokopani ob njem.

Hčerka nekdanjega lenarškega zdravnika Krambergerja Marica Kramberger je bila od maja leta 1945 načelnica Rdečega križa za takratni okraj Lenart. Z očetom sta po svojih močeh pomagala taboriščnikom, še posebej otrokom. Med drugim se spominja dogodkov v Hrastovcu:

«...Na dvorišču je mrgolelo ljudi vseh starosti ... Slišal si prleško, ptujsko, prekmursko narečje, hrvaško, nemško, madžarsko govorico ... V vlažnem, mračnem prostoru, kleti podobnem, levo od vratarnice za kapelo, so bili mrličji pa tudi še umirajoči v agoniji – vsi v istem mračnem prostoru ... Tam so jetniki opravljali svojo potrebo. Če je kateri od onemoglosti zdrknil v jarek, je tam obležal ...»

Rdeči križ je poskrbel, da so trideset najbolj shiranih otrok prepeljali s kmečkimi vozovi v Lenart in jih oskrbeli. Matere jim na noben način niso hotele izročiti svojih otrok. Otroke so jim morali na silo iztrgati iz rok. In potem je bilo dovoljeno, da sta lahko izmenično obiskovali svoje otroke dnevno po dve materi.

Avgusta leta 1945 je iz Hrastovca pripešalo v Lenart okoli sto otrok, po rodu iz Prekmurja. Namestili so jih v kulturnem domu. Vodila sta jih Prekmurca, ki sta imela v gradu zaprte sorodnike. Otroci so v Lenartu noč prespali na slamah, ki je še ostala tam za nemškimi ujetniki. Po otroke so se pripeljali naslednjega dne Prekmurci s kmečkimi vozovi in jih odpeljali domov. Na enak način so pozneje odpeljali v Prekmurje še sto otrok. Skupno pa naj bi bilo v Hrastovcu zaprtih s starši okoli 250 otrok in nekaj nosečnic. Bili pa so tudi iz drugih krajev. Lenarški zdravnik Kramberger je pomagal pri porodu šestim Prekmurkam. Rodile so v Hrastovcu v skupni sobi in na slamah. V krstni knjigi lenarške župnije piše, da so bili ti otroci rojeni 4. avgusta 1945. V Lenartu so namreč poskrbeli, da so bili otroci krščeni.

Dnevno umrlo do šest ljudi

Taboriščnik je bil tudi inž. Martin Masten, ki živi v Avstriji. Med drugim se spominja:

«... V našem transportu so bili tudi ormoška grofica, njen soprog in dva posinoveljca ter še nekaj Ormožanov ... Tam so ležali na tleh umirajoči ... Bilo nas je okoli 35. Vsi nismo mogli naenkrat ležati na tleh, nekateri so morali stati ali čepeti, po dogovoru smo se menjavali. V isti sobi je bila zaprta ptujska grofica Herberstein. V taborišču je bilo tudi nekaj Madžarov in veliko Slovencev ... Tudi nekaj pripadnikov nemške manjšine ... Ljudje so bili ušivi in oslabei. Najbolj so umirali stari taboriščniki, dnevno so odnesli po štiri do šest mrtvih ali umirajočih ...»

Pozneje so se higienske razmere nekoliko izboljšale. Intelektualci so organizirali prevoz vode iz okolice gradu. Ob takih priložnostih so na njivah jemali zelene buče, jih vrgli v sod z vodo in jih v taborišču delili jetnikom. Dobrodošel je bil tudi krompir, ki so ga spotoma izgrebli iz njive.

Med hrastovškimi žrtvami je bilo precej oseb iz Ocinja, Fikšinec, Kramarovec in od drugod z Goriškega in preostalega Prekmurja. Bili so tudi iz Ljutomera, Negove, Velike Nedelje, Ormoža, Ptuja ... Resnica o opisanih dogajanjih v hrastovski graščini bi bila popolna, če bi lahko spregovorili njeni zidovi!

FOTO

Franček Štefanec

Še se dogajajo čudeži

Kristusove rane

Čudežne ozdravitve. Tudi petletnega Mattea, ki je potem, ko se je prebudil iz nezavesti, rekel, da je videl stati ob svoji postelji starega moža z belo brado in oblečenega v rjavo obleko. Ta mu je rekel: »Ne boj se, kmalu boš ozdravel!« In res je, četudi so mu prej odpovedali vsi vitalni organi.

Pred 115 leti, 25. maja 1887. leta, se je rodil v italijanskem kraju Pietrecelni, nadškofija Benevento, zakoncema Graziu Forgioni in Mariji Jožefi De Nunzio sin, ki sta ga dala že naslednji dan krstiti za Francesca, po naše Franciška. Otroška in mladostna leta je preživljal v vedrem in mirnem okolju: doma, v cerkvi, na polju in šoli. Januarja 1903. leta je, star šestnajst let, vstopil v noviciat kapucinskega reda in še isti mesec oblekel kapucinsko redovniško obleko ter dobil ime brat Pij. To ime ga je spremljalo vse do smrti 23. septembra 1968. leta. Ni ostal pozabljen, kajti papež Janez Pavel II. ga je razglasil 2. maja 1999. leta za božjega služabnika, v letošnjem letu pa za svetnika. Priznane so mu namreč heroične kreposti in čudežna ozdravljenja nekaterih ljudi, ki so se v molitvi zatekli k njemu po pomoč.

Pater Pij, ki je postal novomašnik avgusta 1910. leta, ni bil navaden duhovnik, ampak zaznamovan s stigmami – Jezusovimi odprtimi ranami, ki so se mu pojavile 1918. leta in so ga spremljale 50 let, torej do smrti 1968. leta.

Posnetek patra Pija iz 1919. leta, leto potem, ko so se mu na rokah, nogah in prsih pojavile stigme oziroma Kristusove rane.

Pater Gerardo Di Flumeri je v knjižici Blaženi pater Pij, ki jo je izdala v prevodu Slovenska kapucinska provinca Ljubljana, na kratko orisal (predvsem z navajanjem odlomkov iz Pijevih pisem) njegovo življenje kot duhovnika, spovednika, stigmatiziranca in molivca.

»Verniki, ki so bili navzoči pri maši patra Pija, ne bodo nikoli pozabili njegovega izraza neizrekljivega trpljenja in zanosne prevzetosti. Vsi so bili udeleženi pri njegovem globokem doživljanju Jezusove žrtve. Za patra Pija je bilo vsakdanje maševanje največja spodbuda in pomoč, ki si ju je najbolj želel. Ko so mu (1931. leta) za dve leti prepovedali daritev, so mu prizadejali najhujšo bolečino. Najpomembnejši mistični pojavi – dejanski dotiki, solze, zlitje src in drugi – so se mu dogajali, ko je maševal. Pater Pij je zelo trpel zaradi žeje in neutešljive lakote po evharistiji. Priporočal je vsakdanje sv. obhajilo in hudo obžaloval, da so ljudje včasih ravnodušni do zakramenta ljubezni.«

Večino svojega časa in svoje najboljše moči je posvetil pater Pij spovedovanju.

»Spovedoval je zato, da bi grešnikom posredoval posvečujočo milost ter jih tako spravil z Bogom oziroma, kot je sam zapisal patru Benetu, da bi svoje brate rešil iz satanovih pasti. Spovedoval pa je tudi zato, da bi duše obogatil s posvečujočo milostjo ter jih vodil na poti k svetosti.«

Ob njegovem spovedovanju je vatikanski dnevnik zapisal: »Njegova spovednica je bila sodnija usmiljenja in nepopustljivosti. Tudi tisti, kateri so morali oditi iz spovednice brez njegove odveze, so se večinoma spet hoteli vrniti, najti duševni mir in razumevanje, ker se je pri njih že začelo novo obdobje duhovnega življenja.«

Pater Pij je bil stigmatiziran oziroma zaznamovan z ranami našega Gospoda. Ko je bil v petek, 20. novembra

Z »depozitom« v Evropo!

na rokah, nogah in prsih patra Pija

1918. leta, zjutraj na koru cerkve, kjer je pod križem molil, se mu je prikazala skrivnostna oseba, ki mu je prebodla roke, noge in prsi. Sam je o dogodku zapisal: »Privid osebe je izginil in tedaj sem opazil, da so moje roke, noge in prsi prebodene in da iz njih kaplja kri.«

V začetku so bile stigme majhne rane, po nekaj mesecih pa so se povečale in so dobile okroglo obliko s premerom približno dva centimetra. Rana na prsih je imela obliko križa, katerega daljši krak je segal v obliki loka od petega do devetega rebra in se dotikal roba reber, prečni krak pa je bil približno za polovico krajši. Razni zdravniki so petdeset let proučevali te rane, kar je tudi vzbudilo pozornost tisočerih vernikov, še posebej, ko je pater Pij maševal, saj so bile rane tedaj na očeh javnosti, ker je moral gole roke držati vzdignjene.

Pater Pij je zaradi bolezni in ran telesno trpel. Trpel pa je tudi duševno. V že omenjeni knjižici o njegovem življenju beremo: »Kar zadeva njegovo duševno trpljenje, se bomo omejili na naštevane različnih področij, na katerih je bila preizkušena njegova duša. K hudim in pogostim notra-

Rane so ga spremljale 50 let – do smrti. Videli so jih mnogi verniki, ko je med božjo službo dvignil roke.

njim preizkušnjam in skušnjavam, ki so ogrožale njegovo vero, upanje in čistost, je treba dodati duševno in telesno mučenje hudega duha: zastraševanje, udarce in preganjanje. Bridkosti, ki mu jih je prizadejalo zunanje okolje, so bile: spori, nasprotovanja, obdolžitve, divje in hrupne manifestacije drhali in pobožnih ljudi; zdravniški pregledi, ki sta jih odredila cerkvena in red. Najhujša izkušnja pa je bila popolna ločitev od vernikov, povrhu pa so mu prepovedali še vstop v cerkev in vsa sveta opravila, razen maše, ki jo je smel brati samo v samostanski kapeli brez navzočnosti vernikov (od 11. junija 1931. do 15. julija 1933. leta). Pri duševnem trpljenju je treba posebej omeniti tisto posebno preizkušnjo duha v obliki mistične prikazni 'Temne noči', ki pomeni preizkušnjo ognja svetosti, da bi se bitje popolnoma ločilo od duhovnih radosti in se brez-pogojno izročilo Bogu. Pij je v teminah te 'noči' preživel vse življenje.

Še preden je razglasil papež Janez Pavel II. patra Pija za blaženega in tudi za svetnika, je obiskal njegov grob ter molil. H grobu svetniškega patra sicer prihajajo pobožni romarji z vsega sveta in se mu priporočajo za pomoč pri Božjem uslišanju svojih prošnji, predvsem pa za ozdravljenje. Toliko bolj, ker se je razširila novica, da je bil 21. januarja 2000 čudežno ozdravljen sedemletni deček Matteo.

»Otroku so odpovedali vsi vitalni organi in zdravniki so nad njim obupali, člani molitvene skupine pa so se zatekli po pomoč k blaženemu patru Piju. Ko se je otrok prebudil iz globoke nezavesti, je povedal, da je ob svoji postelji videl starega moža z belo brado in v dolgi rjavii obleki, ki mu je rekel: 'Ne boj se, kmalu boš ozdravel.'«

Stefan Sobočan
In zgodilo se je tako.

Projekt »KO-ŠA-VA« (kratice pomenijo: Kostric, Šardi in Varga) se je porodil v glavah Lendavčanov. Omenjena trojka: Jože Šardi, 46 let, iz Lendave, Tomi Varga, 26 let, iz Dolge vasi, in Franc Kostric, 46 let, iz Lendavskih Goric, je zaposlena v delovni organizaciji Komunala Lendava. Njihova ideja je bila, da prekolesarijo Slovenijo po njeni celotni državni meji. Na kolesih sta se znojila Šardi in Varga, Kostric pa je bil spremljevalec v jeklenem konjičku, pripravljen za pomoč v vsakem trenutku, hkrati pa odgovoren, da ovekoveči še enega od zgodovinskih podvigov »neprekosljivih« Lendavčanov ...

»Začelo se je v slogu ...« pravi spremljevalec Kostric. »Že ko smo zapustili 'gneздо', gumi defekt v Apačah... Potem je, tretjega dne, odpovedalo Šardijevo prvo kolo. No, na srečo smo se dobro pripravili na vsa morebitna presenečenja, imeli s sabo rezervno kolo in z njim je vozil dalje. Peti dan potovanja, ki je sicer trajalo osem dni, smo v Črnomlju zamenjali tudi tisto kolo in turo je prevozil brez novih zapletov ...«

Sama dolžina trase je bila 1513 kilometrov, prevozili pa so jo v obdobju od 26. aprila do 3. maja 2002. Start in cilj sta bila na meddržavnem mejnem prehodu Pince pri Lendavi, do tja pa jih je, od lendavskega hotela Lipa, spremljala kolesarska kolona ponosnih Lendavčanov. V prvih dneh je bilo nekaj težav z vremenom, ki pa se je kasneje umirilo in načrtovana pot je bila v

Jože Šardi, eden od udeležencev kolesarskega maratona okrog državne meje

Tomi Varga, drugi udeleženec kolesarskega maratona okrog državne meje

Šardi, Varga in spremljevalec Kostric, člani ekspedicije po slovenski meji

Lendavčana na »kontroli« državne meje ...

celoti realizirana. Resnici na ljubo, »izpustila« sta en mejni prehod, zato pa sta dva nova »dodala« in tako so obiskali 52 mejnih prehodov, kar so vse potrdili mejni organi. Cilj je bil,

spoznati druge kraje in ljudi, a hkrati tudi predstaviti okolje, iz katerega prihajajo. Tako so izkoristili priložnost za promocijo Lendave in naših krajev in na svoji poti

»delili« pozivnice za obiske v »Pomurski državi«. Niso pa jih povsod sprejeli po evropsko... Spremljevalec Kostric toži: »Na Gorenjskem sedlu nas je avstrijski »financar« kaznoval, ker sem se ustavil z vozilom pred mejnim prehodom in snemal prihod naših dveh kolesarjev. »Lažji« smo bili za 21 evrov; pač, z »depozitom« greš v Evropo. Čeprav so vsi vedeli, da prihajamo, dobrodošlica ni bila navdušujoča. Zato pa so se izkazali Novogoričani. Sprejel nas je podžupan, pogostili so nas ... Tudi sicer smo se na naši poti srečali s številnimi znanci, prijatelji in našli nove prijatelje ...«

Kar nekajkrat so na svoji poti prestopili oziroma prekolesarili državno mejo z Avstrijo, Italijo in Hrvaško, a so se kot vrli Pomurci le vrnili, ponosni in nepoškodovani v svoje »gneздо« ...

Zdaj pa zares – start na dolgo pot izpred lendavskega hotela Lipa

Franc Bobovec

Ko je zadnjič s sabo prinesla poljsko cvetje in ga kot šopke razdelila med kolegice in prijateljice, sem takoj vedel, da imam opravka z veliko ljubiteljico narave, iz katere lahko črpamo marsikaj pozitivnega. To mi je Olga Varga, inženirka agronomije, zaposlena kot vodja cvetličarn in drobnoprodaje pri soboškem Vrtnarstvu, ki že od leta 1992 redno sodeluje s svojim pisanjem in akcijami v Vestniku, v kasnejšem pogovoru kmalu potrdila.

Vrtnarka
Olgo Varga

»Vsak dan

živeti s cvetjem!«

»Že v rani mladosti sem darila šopke in osrečevala ljudi. Ko sem bila stara šest let, sem podarila šopek cvetja z domačega vrta Danici Filipič (nekdanji pevki Avsenikov) v turniški kinodvorani. Z vrtnarstvom se v bistvu ukvarjam že trideset let. Zanj me je prvi navdušil bratranec, ki je bil vodja Semenarne v Mariboru in ki mi je po končani osemletki – rojena sem v Turnišču – svetoval, naj se odločim za ta poklic. Najprej sem obiskovala vrtnarsko šolo v Medlogu, nato pa sem končala Srednjo kmetijsko šolo v Rakičanu. Nato sem se vpisala na oddelek agronomije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kjer sem končala prvo stopnjo študija. Medtem sem prejela tudi štipendijo soboškega Vrtnarstva, kjer sem se zaposlila,« pripoveduje Olga Varga. »Lahko rečem, da sem z vrtnarstvom povezana že od leta 1967. Moja sestra je prav tako končala vrtnarsko šolo in z možem imata cvetličarno v Ljubljani, nečakinja je cvetličarka v Stični, sestričina hčerka pa ima cvetličarno v Turnišču. Svojo službo v Vrtnarstvu M. Sobota sem združila s hobijem, zato mi nikoli ni

bilo težko, ker sem cvetje dobesedno vzljubila. Da bi se v svojem poklicu čimbolj izpopolnila, redno obiskujem cvetlične razstave doma in v tujini. Letos sem bila na floriadi na Nizozemskem, kjer je vsakih deset let svetovni prikaz dosežkov na tem področju. Tu so bile prikazane rože z vsega sveta, tudi iz Slovenije.«

Kaj pa priznanja in nagrade s tekmovalnj? »Spomnim se, da sem v času nekdanje Jugoslavije tekmovala v Zagrebu in prejela praktične nagrade za dosežene rezultate. Pozneje sem v Varaždinu na tekmovalju cvetličarjev celo zmagala. V konkurenci tekmovalcev iz Hrvaške in Slovenije sem dobila pokal za prvo mesto. To priznanje mi je bilo zelo pri srcu, ker sem zmagala v konkurenci izkušenih cvetličarjev, ki so imeli na voljo veliko več pripomočkov kot jaz. Bila pa sem tudi v raznih komisijah na cvetličarskih tekmovanjih, na primer na mariborski prireditvi Sadje, cvetje, vino.

In kaj ji pomeni cvetje? »Predvsem mi pomeni vsak dan živeti z njim in se izpopolnjevati v svojem cvetličarskem poklicu. Ob pogledu na cvetje se ljudje raznežijo. Ravno s cvetjem ljudi odprejo svojo dušo, zato s cvetjem rada obdarim tako ženske kot moške, saj jih s šopkom v bistvu osrečim. Poleg tega imam rada ljudi, ki so odkriti in preprosti v svojem razmišljanju.«

Seveda so nas zanimali tudi njeni načrti. O njih pravi naslednje: »Želim si, da bi bilo moje podjetje še naprej tako uspešno, po čemer bi se ga spominjali tudi naši zanamci. V čedalje ostrejši konkurenci skušamo sproti uvajati novosti. Z znanjem in izkušnjami smo lahko vsekakor uspešni, zato se trudimo, da so naš končni cilj zadovoljni kupci naših cvetličnih aranžmajev, posameznih cvetov in tudi grmov.«

Milan Jerše

Moje
rože

Čas nabiranja in sušenja suhih rož

Rastline, ki so bile posajene dovolj zgodaj spomladi v zaprt prostor, so že godne za pobiranje in sušenje. Vseh rož ne trgamo v enakem času pa tudi ne v enakem razvojnem stadiju. Gojene suhe rože, kot sta sadrenka in krilata mrežica, nabiramo v polnem cvetenju, da obdržijo svojo barvo. Pri bodoglavcu pa je čas izredno dragocen, kajti okrogle koške moramo porezati, ko se cvetovi komaj odprejo, če hočemo, da bodo obdržali barvo vso zimo. Divje rastoče rastline nabiramo v polnem cvetju.

Za sušenje nikoli ne nabiramo mokrih rastlin, ker bi v šopek zagotovo prinesli plesen. Najboljši čas za nabiranje je sončno, suho vreme. Rastlinam odstranimo liste. S tem dosežemo, da pridejo cvetovi bolj do izraza. Nekatere rastline lahko kar odtrgamo, na primer srebrenko ali črniko, pri ne-

katerih pa moramo uporabiti nož ali škarje, ker imajo šibka stebela (munec). Najboljši prostor za sušenje je toplo zračno podstrešje, kamor ne smejo priti sončni žarki.

Rastline za sušenje povežemo v majhne šopke, ki ne smejo biti predebeli, ker lahko stebela zgnijejo, namesto da bi se posušila. Pri nekaterih gojenih rastlinah moramo odstraniti tudi liste okrog cvetov, da pride cvetje bolj do izraza. Zvezane šopke obesimo s cvetovi navzdol, da stebelca ostanejo ravna. Če obesimo več šopkov, se ne smejo dotikati. Čas sušenja je odvisen od debeline stebela, vendar največ tri tedne. Nekatere trave pa lahko posušimo kar v vazi brez vode. Prav tako so nekatere suhe cvetlice posebno primerne za spletnje venčkov, kit in suhe šopke.

Olga Varga

Z našega štedilnika

Kumarična kremna juha

Kozličkov golaž z zelenjavo

Zelena solata s šampinjonovim prelivom

Marelična pita

Kumarična kremna juha

Sestavine: 700 g kumaric, 200 g čebule, 3 cl olja, 80 cl zelenjavne osnove, 100 g skute, 10 cl kisle smetane, sol, poper

Priprava: Kumarice olupimo in na drobne kocke narežemo. Čebulo očistimo in narežemo. Olje v kozici segrejemo, na njem posteklenimo čebulo, nato dodamo kumarice, sol, in poper. Malo prepražimo, zalijemo z zelenjavno osnovo in dušimo do mehkega. Ko so kumarice mehke, dodamo skuto in prevremo. Vse skupaj pretlačimo oziroma sesekljamo v mešalniku, ponovno pristavimo, še začini in dodamo kislino smetano. Kot jušni vložek uporabimo na kocke narezan in pečen krompir.

Kozličkov golaž z zelenjavo

Sestavine: 800 g kozlička, 50 cl mleka, 400 g korenja, 150 g pora, 200 g čebule, 20 g česna, 4 cl olja, 80 g paradiznikove mezge, sol, poper, timijan, lovorjev list, 50 cl goveje juhe, 500 g krompirja, peteršilj

Priprava: Kozličkovo meso brez kosti v hladni vodi splahnemo in s krpo osušimo. Narežemo na ne prevelike kocke, damo v skledo, solimo in popramo ter zalijemo z mlekom. Pustimo čez noč na hladnem. Nato meso s hladno vodo speremo in s krpo osušimo. Čebulo nareže-

Priprava preliwa: Vodo s kisom prevremo, začini s soljo in poprom ter pri mešamo v vodi razmešano škrobno moko, prevremo in ohladimo. Ohlajenemu pripravku za preliv dodamo vložene sesekljane šampinjone in navadni jogurt. Dobro premešamo.

Marelična pita

Sestavine: 400 g moke, 150 g sladkorja v prahu, 180 g masla, 1 jajce, zavitka pecilnega praška, dčep soli, limonina lupina

Sestavine za nadev: 600 g izkoščičenih marelic, 200 g skute, 50 g orehov, 40 g sladkorja, 10 g pudinga z okusom smetane, 1 vanilin sladkor

Priprava testa: Presejani moki primešamo pecilni prašek, nastrgano maslo, jajce, sol, sladkor v prahu in naribano limonino lupino. Na hitro zgnetemo testo in ga damo na hladno, da počiva 30 minut, nato tri četrtine testa naribamo v pomaščen in pomokan pekač. Na testo gosto nadevamo razpolovljene in napolnjene marelice. Marelice prekrijemo s preostalim naribanim testom. Damo v pečico in pečemo 50 minut pri 175 °C. Pečeno pito v pekaču ohladimo, narežemo in potresemo s sladkorjem v prahu.

Priprava nadeva: Pretlačeni skutki dodamo mlete orehe, sladkor, vanilin sladkor in puding. Vse skupaj gladko pomešamo.

SKUHANO Z ZLATO ŽLICO

Branko Časar,
kuharski
mojster

Zalet in želja po iskanju novih konceptov, novih sintez in novih kombinacij sta izziv sedanosti in prihodnosti. Vse, kar je danes lahko boljše, je lahko jutri najboljše.

Kamenčki sezone so sestavljeni iz subtilnih kombinacij tako barv kot materialov. V ospredju so naravni materiali, predvsem bombaž in svila. Slednja prinaša nov videz oblek. Efekti, kot so »šanžan« in »muline«, so v odgovor povpraševanju po enostavnih oblačilih z bogatim videzom. V nasprotju so peresno lahka oblačila iz mešanic z viskozo, ki »potrebujejo« našo domišljijo in iznajdljivost. Investicija v obleko, ki pomeni več vlaganja v obliki časa kot denarja, lahko ponuja neizmerno zabavo že ob misli o ustvarjanju.

Drzen korak po ulici ponavadi spremlja drzno oblačilo in obratno. Če nam je to všeč vedno ali le občasno, sploh ni pomembno; vendar čas poletja ponuja več priložnosti. Igra transparentnih mate-

rialov z netransparentnimi in sijajnih z mat je vedno zanimivejša v dotiku z vidno kožo.

Bleščice so ene od priročnih oblik za ustvarjanje. Tokrat niso le zlate in srebrne. Rumena, oranžna, rdeča, roza in različne zelene (predvsem svetle) dajejo videz tropskega vrta s pticami in soncem. Nizanje bleščic na šivanko je lahko predvideno ali ne. Nepredvidljivost vzorca je tako pozitivna kot negativna. Vedeti moramo, da prinaša še tako skrbno načrtovan motiv presenečenja in nove zgodbe. Čar igre je le takrat, ko smo nanjo pripravljani.

Barve, nalezljive kot smeh, so zdravilo za vsako slabo razpoloženjsko minuto.

Tatjana Kalamar Morales

Čas dopustov je čas zastojev

Poletje je čas, ko se mnogi, ki se dan za dnem z avtom vozijo le do službe in nazaj, prvič v letu odpravijo na daljšo vožnjo z avtomobilom. V tem času se tudi zelo poveča gostota prometa na cestah, predvsem na najbolj prometnih, ki praviloma vodijo proti morju. In da bo zmeda še večja, se poletnim mesecem nikakor ne morejo odreči tudi vzdrževalci cest, ki ravno v najbolj neprimeren času za vse preostale udeležence v prometu prispevajo še dodatne ovire na posameznih cestnih odsekih.

Verjetno ni treba posebej omenjati, da mora biti vozilo pred daljšo potjo v brezhibnem stanju. Pred odhodom se je dobro pozanimati, ali na poti, ki jo nameravamo prevoziti, zaradi takšnih ali drugačnih razlogov lahko pričakujemo prometne zastoje. Informacije lahko pravočasno in dovolj pogosto slišimo po radiu, lahko pa se pozanimamo tudi na informacijski službi Avto moto zveze Slovenije.

Na pot v poletnem času se je zaradi gneče in vročine dobro podati zgodaj zjutraj, zvečer ali celo ponoči, če nam nočna vožnja ne dela težav. Morda lahko celo počakamo na deževen ali vsaj oblačen dan, ki lahko naredi vožnjo znosnejšo. Dobro je upoštevati značilne datume (1., 10., 15. in 20. v mesecu) in dneve v tednu (petki, sobote in nedelje), ko se večina dopustnikov najpogosteje odpravi na pot ali vrača domov. Ob teh dneh je običajno že tako ali tako močno povečan promet pa tudi ob ponedeljkih ni prijetno potovati zaradi povečanega števila tovrstnikov, ki imajo ob koncu tedna prepoved vožnje. Upoštevati velja tudi praznike in kolektivne dopuste v tujini.

Vožnja v poletnem času je še posebno utrujajoča, zato si privoščite krajši počitek

kar se le da pogosto. Če imate v avtu otroke ali starejše, ki še posebno težko prenašajo vročino, se moramo na pot dobro pripraviti. Seveda je vse bolj preprosto, če je v avtu klimatska naprava. Če nismo res strašansko vezani na datum in uro odhoda, se je dobro odpraviti na pot zgodaj zjutraj ali v poznih popoldanskih urah. Vožnja ponoči namreč nekaterim povzroča težave, bodisi zaradi težav z vidom ali zaradi zaspanosti. Proti zaspanosti nekaterim sicer pomaga kakšna kava, pravi čaj ali kokakola, ki vsebujejo kofein. Če začutimo, da se nas loteva spanec, moramo nemudoma ustaviti in se poskušati zbistri z razgibavanjem ali pljuskanjem hladne vode v obraz. Pomaga pa tudi krajši dremež.

Ne bo odveč, če na daljšo pot vzamemo s seboj nekaj hrane in predvsem pijače, po možnosti ohlajene in shranjene v hladilni torbi. Zaloge v hladilni torbi pridejo še posebno prav v primeru zastojev. V času množičnih odhodov na dopust v tujino se ponekod pojavljajo večdesetkilometrski zastoji, v primerjavi s katerimi so tisti na naših cestah prava malenkost.

Velja pa upoštevati, da lahko tudi hrana vpliva na reflekse in sposobnost vožnje, zato je med vožnjo priporočljiva lahka hrana, dobro pa se je odpovedati predvsem mastnim (ocvrtnim) jedem, ker jih dolgo prebavljamo. Bolje je uživati sadje in zelenjavo, ki organizmu med drugim prinašata tudi veliko tekočine in mineralnih soli. To preprečuje, da bi voznik izgubil preveč tekočine in tudi zato postal utrujen. Za prigrizke si lahko omislimo mešanico suhega sadja in oreškov, po možnosti neslanih. Narezane koščke zelenjave lahko začинimo z olivnim ali bučnim oljem in shranimo v zaprto plastično posodo. Zraven se poda tudi kos kruha, najbolje polnozrnatega. Če že ne moremo brez mesa, si je najbolje privoščiti sendviče, katerim dodamo čimveč zelenjave. Za žejo pa so najboljše voda in razni sadni sokovi. Prav tako si lahko pomagamo z ohlajenimi ali celo zamrznjenimi jogurti, katerim dodamo muslije ali suho sadje.

Milan Jerše

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Ali škodujejo našemu zdravju reke, morja, jezera in rudniki?

Doslej sem odgovoril na nekaj pomembnih vprašanj, ki vplivajo na naše počutje, zdravje in navsezadnje moč energije. Vprašanj je veliko, vendar na mojo telefonsko številko, manj pa na uredništvo Vestnika. Ker je ta rubrika namenjena pisnim vprašanjem, nam pišite. Če ne želite biti imenovani, ne bomo izdali vaše identitete, temveč le ime. Tokrat bom na kratko odgovoril na vprašanje gospe Bojane.

Veliko govorimo o škodljivosti vodnih tokov, res pa manj o drugi plati, neškodljivem vplivu.

Škodljivi so samo močni

podzemni vodni tokovi, ki imajo določen padec, slapovi in tokovi, ki tečejo čez zemeljske prelome. Poznamo tudi koristne podzemne tokove, ki blagodejno pozitivno vplivajo na počutje. To so termo-mineralne vode, ki s pomočjo toplote sevajo pozitivno energijo. Sem prištevamo jezera, termalne vode in mineralne vode. Prav Pomurje je s temi tokovi bogato. Reke, potoki, jezera, morje ne sevajo, ker so stoječe ali počasi tekoče vose. Elektromagnetno polje pa se ustvari pod slapovi in nad njimi. Torej pri močnejših padcih vode se ustvarja elektromagnetni smog, ki

deluje proti toku in se dviga navpično na površje. Pomurje v večini leži na podzemnih jezerih tople in mineralne vode. Večina kotlin, naj jih nekaj naštejemo: apaška, soboška, ljutomerska, lenčavska ..., je na takih jezerih, pa to za naše življenje ni škodljivo. V nekaterih primerih je celo blagodejno. Morje je celo koristno, saj se nad njim ustvarja smog joda, ki koristno deluje na ščitnico in hormone.

Škodljivo delujejo predvsem opuščeni, zaprti rudniki, ti delujejo kot prelomi. Posebej še, če imamo bivalne prostore nad hodniki rudnikov, je večja rizičnost

obolenja za rakom.

Kaj pa je tisto, kar škoduje, pa žal še ni raziskano, ugotovljeno pa je, da je manj obolenj nad delujočimi rudniki in rudniki, ki se prezračujejo in niso zabetonirani. Delo v rudnikih ni podvrženo sevanjem, so pa neprijetnost plini, vlaga in umetna svetloba. Če bi pa bivali dalj časa v opuščeni rudniku, bi to zagotovo pustilo posledice. Če torej v bližini vaše hiše teče potok, reka ali ste v bližini ribnika ali jezera, se vam ni treba bati za zdravje. Enako je tudi na morju. Morje koristi in sprošča, posebej po napornem večmesečnem delu.

Klimatska naprava v avtu

Potovanje v poletni vročini zahteva od voznikov avtomobilov veliko tehtnega premisleka. Brez dobro ohlajenega avtomobila postane vožnja na večje razdalje moreča, prav tako pa je pomembna tudi pravilno naravnana klimatska naprava. Če ni tako, so lahko posledice različne, najpogostejša pa je prehlad voznika in potnikov.

Zelo pomembno je, da klimatsko napravo prilagodimo zunanjim vremenskim razmeram. Osnovno pravilo je, da mora biti notranost vozila tri do štiri stopinj hladnejša od zunanje temperature. Znano je, da klimatska naprava zrak osuši, zaradi česar je vožnja z avtomobilom prijetnejša. Tudi pri mehanski klimatski napravi je treba vpihavanje ohlajenega zraka nastavljeni postopoma. Vsako hitenje je odveč, čeprav bo v avtomobilu sprva še vroče. Postopoma se bo namreč njegova notranost ohladila, tako kot človekovo telo.

Najprej je treba pravilno nastaviti zračne šobe. Piš zraka ne sme biti usmerjen neposredno na vaše telo, še zlasti ne na odkrite dele telesa. Priporočljivo je, da so stranske šobe usmerjene k oknom, sredinske pa navzgor in v sredino. Pri mehanskih klimatskih napravah pa naj bo večina vpihanega zraka usmerjena kar na vetrobransko steklo. Na ta način bo pihala pod strop potniške kabine, zrak pa se bo počasi spuščal. Samodejna klimatska naprava to stori brez posebnega nastavljanja. Da omilite tok zraka, ki kroži proti glavi, spustite senčnik, da ga bo usmeril okoli nje.

Ne bo odveč, če pred vožnjo avtomobil temeljito prezračite, še posebej, če je bil parkiran na vročem soncu. Nato je priporočljivo vsaj za nekaj minut zapreti dotok zunanjega zraka. Zrak, ki ga je klima že ohladila, bo potem naprava samo dodatno ohlajala. S tem bo delovanje klimatske naprave zelo pospešeno oziroma optimalno izkoriščeno.

»Kročnik je prazen, gremo pač narazen«

ali polž
v solati (6)

Najboljše bi bilo, če bi ljudje vedno zbrali pogum, da bi povedali svoje lepe in dobre misli. Samo pomislite, kako dobre besede božajo našo dušo. Čeprav se jih branimo, nam ležejo in se z njimi ogrevamo tudi v hladnih dneh (ne mislim na zunanje temperature), ko nam gre vse narobe in se kakšen dan izjalovi vse, česar se lotimo. In kako dobro bi bilo, ko bi znali vse tiste slabe in negativne misli in mnenja o drugih izraziti tako, da človeka ne bi užalili ali prizadeli. Bolj redki to znajo, priznajmo. V glavnem ljudje radi kakšno dobro stvar zadržimo zase, slabo pa bolj razširimo naokoli. Naj ne bo vedno tako, kajti če povemo ali zapišemo kaj dobrega,

smo tudi sami boljše volje, če pa povemo kaj slabega, pa se tudi to pozna na nas.

Pri Šinorjevih v Martjancih

Za mnenje svojih gostov zelo temeljito skrbijo v gostilni s tradicijo - Šinor v Martjancih. Pripravljene imajo posebne anketne liste, kjer povprašajo za mnenje gostov, njihove želje in potrebe. Pa tudi upoštevajo jih, na njihovo pobudo so uvedli jedilni list za vse štiri letne čase in stojnico z informacijami. Ne pozabijo pa tudi na najmlajše goste, ki lahko sami sestavijo jedilnik, potem pa najboljšega nagradijo. Zdravega in pametnega seveda, ne takega, kjer bi bila za predjed čokolada,

za kosilo palačinke, po kosilu pa sladoleđ. Imajo pa tudi bogato knjigo vtisov in pohval, kjer so poleg vtisov prilepljeni še časopisni članki, ki govorijo o njihovi dejavnosti.

Vsi popotniki potrebujejo dober začetek, da bi našli svojo pravo pot. Jolanka pa nam je dala najboljši močni začetek. Zelo smo hvaležni za vaše gostoljubje.

Vsak Slovenec res je nor, če ne obišče restavracije Šinor. Danes smo dobro jedli in še boljše pili in se pri Šinorju veselili. Šinor po našem mnenju res je prava liga. Saj zadovoljstvo njihova je prva briga.

Bistvo našega pisanja pa tudi bivanja nasploh in človeške narave pa je napisano v tej misli:

Ponavadi pišemo poslovnim partnerjem pisma s suhoparnim sporočilom o naročilu ali reklamaciji. Ko se jim želimo za dober posel zahvaliti, ponavadi na pisanje pozabimo. Pa naj izjema potrdi pravilo ...

Škoda, da nismo vedeli že prej, da v Prekmurju zelo dobro kuhajo. Priporočali vas bomo po Primorski, Gorenjski in Švici.

Potač, kelnarice in zakoni

V Pizzeriji Potač v G. Radgoni me niso z bledim pogledali, zakaj potrebujem knjigo vtisov in pohval. Ne ne, pri njih je to samoumevno. Še bolj pa so me razveselili z vsebino knjige, saj lahko iz nje razberemo o prijetnem razpoloženju v lokalu.

Prvič pri Potaču sva bila, nekaj piv sva spila, ampak nobena ni zažgala, kot kelnarca pri Potaču je zažgala.

Trenutno sva na dieti, zato pice nisva poskusila ... Ko ne bova več na dieti, se definitivno vrneva.

Njihova knjiga vtisov in pohval je opremljena z zelo simpatičnimi in izvirnimi izjavami, »pisci« in »risarji« pa so duhoviti in kreativni tudi, kar se sli-

V gostilni Šinor veliko dajo na mnenje svojih gostov in njihove želje tudi upoštevajo. Lahko izpolnite anketni listič, vzamete knjigo vtisov ali pa jih osebno poveste natakarju.

karskih ekskurzov tiče. Misli si niso podobne kot jajce jajcu, ampak so različne kot pica pici.

Potač in pizza sta dva prava zakona v Sloveniji, ostali zakoni ne veljajo. Hvala za prave zakone.

Ker je kročnik že prazen, gremo pač narazen.

Na upravni enoti M. Sobota

Z velikim zanimanjem sem se lotila knjige na Upravni enoti Murska Sobota ali »občini«, kot pogovorno radi pravimo, ko gremo urejat raznorazne dokumente. Vsi znamo povedati kakšno na njihov račun, zato sem slabe misli pričakovala tudi v knjigi. Pa ni bilo tako, iz knjige lahko razberemo, da so mnogi zelo zadovoljni z njihovimi uslugami, še posebno tisti, ki imajo izkušnje tudi z drugimi »okenci«.

v solati!

Povejte na Penov glas!

Vabimo tudi vse vas, dragi bralci in bralke našega časopisa, da nam zaupate svoje vtise o doživetjih v lokalih ali na javnih mestih. Lahko je kaj lepega, ste kje prav posebno dobro jedli ali pa so vas sprejeli prijazni ljudje, so vas morda rešili iz nerodnega položaja. Prav gotovo pa se vam je zgodilo tudi kaj takega, kar gostilnam ni ravno v ponos. Morda takrat niste imeli poguma, da bi to zapisali ali komu povedali. To lahko storite sedaj in na ves Penov glas poveste svoje. Dobro in slabo, vse skupaj lahko pripomore k izboljšanju kakovosti ponudbe v naših lokalih. Napišite nam, kakšen je bil vaš polž v solati!

Vaše vtise, pritožbe, pohvale in pripombe čakamo na naš naslov: za Polž v solati, Pen, Podjetje za informiranje, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti Nana.rr@p-inf.si

... moram dati priznanje in pohvalo uslužbencem UE Murska Sobota, ki so zelo prijazni do mene, kljub velikim obremenitvam. Zadeve sorazmerno hitro in kakovostno rešijo /.../ V nasprotju z njimi pa organi v Ljubljani nimajo pravega odnosa do nas ...

... Še posebno moram pohvaliti Marijo Peček, ki je zelo prijazna in vljudna do strank in razume njihove težave.

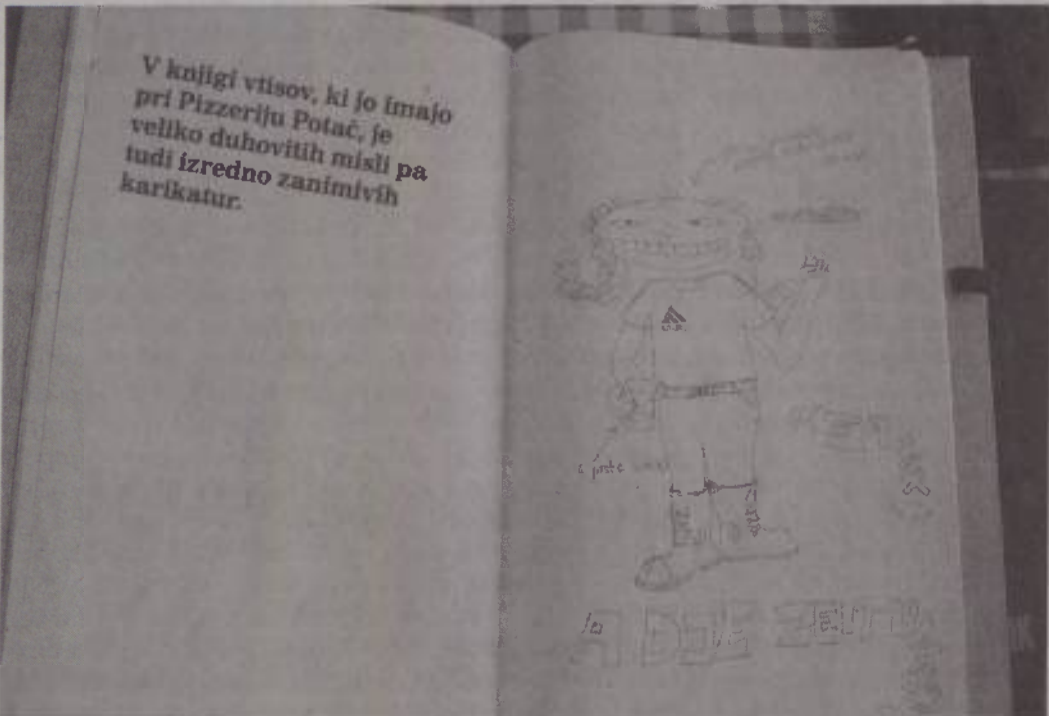
Res je, da gremo tja vedno s kakšnimi »težavami«, da smo izgubljeni med tistimi številnimi okenci kot Alice v čudežni deželi, da o obrazcih, kolekih pa o vsemogočih potrdilih in osebnih dokumentih, ki jih moraš imeti s sabo, sploh ne govorim. Našteto jih je, zato pa zelo koristi, če se kdo v tistem trenutku najde in nam pomaga skozi labirint. Kdor pa v slabem trenutku naleti na gnečo, pa lahko zapiše tudi kaj takega:

Zgrožen sem nad organizacijo, pošiljajo te kot norca od enega do drugega okenca. Obnašate se, kot bi vam usluge delali zastoj.

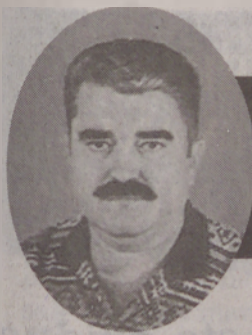
Kakšne neumestne pripombe, ki so zletele iz dna duše v trenutku afekta, jeze ali morda nemoči, pa so napisane z velikimi in nekoliko okornimi črkami. Kot je povedala Marija Peček, ki skrbi za knjigo, so ugotovili, da so pripombe nastale v času malice, ko res ni bilo nikogar, in so ljudje morali počakati nekaj minut. In ne preseneča, da so jih naslavljali z ..., ah, bolje da ne pišemo, in da ne delajo drugega kot pijejo kavo. Ko sem se oglasila pri njih, so bili prijazni, kljub občasni gneči in 31 stopinjam, ki so razbeile prostor.

FOTO

A. Nana Rituper Rodež

Pogovor s človekom, ki je streljal na svojo zunajzakonsko partnerko

OSTE
BAKAL

I Z

M O J E G A

A R H I V A

VI

Stefan Molnar je rojen pred 46. leti v Murski Soboti, sedaj pa živi v Cogetincih v Slovenskih goricah. Njegovo težko življenje, ki se je začelo 5. septembra 1956, se je za kratek čas praktično ustavilo ravno v času, ko se je bližal dan, ko bi napolnil 40 let. Morebiti se je kdo od naših bralcev tistega 13. junija leta 1996 okoli 7.30 celo peljal skozi Benedikt, ko je Štefan na tamkajšnji avtobusni postaji z revolverjem znamke Arminius calibra 22 - Magnum v hrbet ustrelil svojo osem let mlajšo zunajzakonsko partnerko, s katero je pred tem živel okoli petnajst let in sta imela dva otroke.

EKSKLUZIVNO

Po uradnih podatkih ji je Štefan z omejenim strelom »prizadejal strelno rano na desni strani prsnega koša, zlom spodnjega roba desne lopatice, zlom sedmega rebra na desni strani zadaj, izliv krvi v desno pljučno votlino, poškodbo desnega spodnjega pljučnega krila in v podkožju desne strani prsnega koša in desne strani vratu, kar je posebno huda telesna poškodba, saj je bilo v nevarnosti njeno življenje, vendar zaradi pravočasne zdravniške pomoči v mariborski bolnišnici ni umrla. S tem je storil kaznivo dejanje poskusa umora po členu 127/I v zvezi s členom 22 in 16/II KZ Slovenije.« Zaradi tega ga je veliki senat okrožnega sodišča v Mariboru, ki mu je predsedovala okrožna sodnica Stanka Firm

kupil manjšo kmetijo in vse je bilo lepo. Res sem bil večino delovnega časa na terenu, po nekdanji državi ter v tujini, praktično po vsem svetu,« pravi Štefan in dodaja, da je bila nekdanja zunajzakonska partnerica zaposlena v enem od vrčev. In takrat naj bi se začele težave. »Ob neki priložnosti sem se nepričakovano vrnil iz Libije in v lastni postelji pri lastni ženi našel nekdanjega kolega. Moja otroka (takrat stara 10 in 11 let) sta spala v drugi sobi, partnerka pa s prijateljem. Tega nisem mogel prenesti in tako je prišlo do dogodka, ki je zaznamoval moje življenje,« nam je dejal Štefan. »Zamislite si, kako mi je bilo, ko v tujini po pol leta nisem videl niti slike ženske, ona pa je to počela in ob tem uživala z mojim denarjem. Pred tem nikoli nisem storil niti enega prekrška ali kaznivega dejanja in to se mi je poznalo v

Štefan Molnar med našim pogovorom in njegova kmetija.

Na avtobusni postaji jo je Štefan ustrelil z revolverjem magnum

Gavez, 14. 10. 1996 obsodil na pet let zapora - torej najnižjo zagroženo kazen za tovrstna kazniva dejanja. Štefan Molnar in njegov zagovornik, odvetnik Rok Gerlovič iz Maribora, sta se pritožila in je pritožbeni senat Višjega sodišča v Mariboru, ki mu je predsedoval sodnik - svetnik Darko Petan, zaporno kazen znižal za šest mesecev. Toda Štefanovo dobro vedenje v zaporih v Mariboru in Rogozi, kjer je bil celo pomočnik šefa kuhinje, ter še nekateri dejavniki so botrovali, da mu za zapahi ni bilo treba ostati niti polovico omenjene dobe, tako da je že pred dobrimi tremi leti prišel na prostost, v novo življenje ...

Čisto novi začetek

Za Štefana Molnarja se novo življenje začne s tem, da je v Mariboru spoznal svojo novo življenjsko sopotnico, s katero je, s pridnim delom in gospodarjenjem, videz kmetije v Cogetincih spet vrnil v življenje. Ustavil si je nov dom in imata tudi poldrugo leto staro hčerko.

Štefan mi je zaupal, da je bil 21 let serviser in montažer pri podjetju Primat. »V tem času sem si ustvaril tudi družino,

zaporu. Tam so takoj ugotovili, da le nisem takšen človek, kot so me skušali predstaviti, zato sem že po sedmih dneh lahko normalno delal, vsi so mi pomagali. Zaradi dobrega dela pa sem imel veliko izhodov,

EKSKLUZIVNO

veliko dopustov, prejel sem veliko denarnih in drugih nagrad. Tudi delovna doba mi je tekla.«

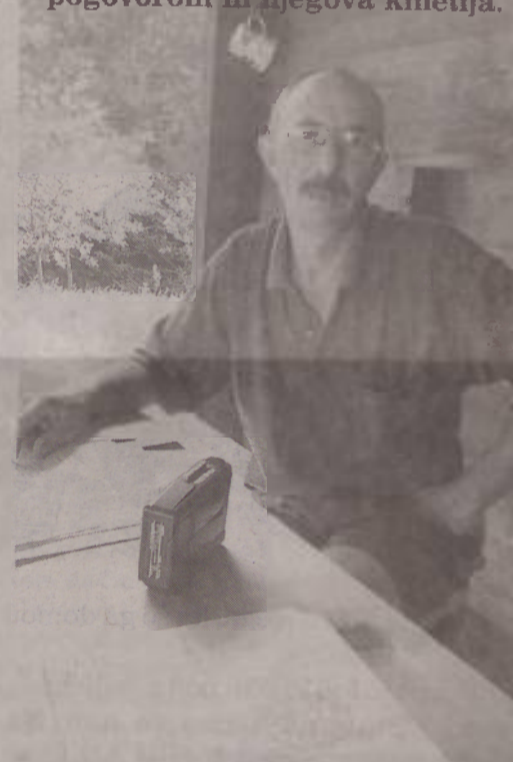
Sodišča favorizirajo ženske

»To sem večkrat povedal tudi sodnikom, in sicer, da ne verjamem v sodišče, ker vedno gleda eno samo plat. Ženska je uradno nežnejšega spola in vedno ima ženska prav. In dokler se bo to dogajalo, bo vedno veliko družinskih težav,« pravi Molnar.

Sedaj partnerko je spoznal na mariborski tržnici in vedela je, da sem zapornik. »Njena starša sta nasprotovala zvezi, toda to naju ni ustavilo v nameri, da si ustvariva skupno življenje. Enega otroka je imela že prej, sedaj imava še hčerko in tudi njeni

sorodniki počasi spoznavajo, da le nisem takšen zločinec, kot so menili. Žalosten pa je bil naš prihod v Cogetince, ko so me izpustili iz zapora. Njen otrok je moral spati na eni sami deki, s partnerko pa sva spala kar na podu, saj je prejšnja partnerka med mojim bivanjem v zaporu s sodelavci vlomila v hišo in odnesla dejansko vse, kar je bilo tam. Pustila je samo gole stene, odnesla pa celo tudi ladijski pod. Toda sedaj smo se pobrali in praktično vse smo uredili ob pomoči sosedov in znancev. Sam sem še vedno prijavljen na zavodu za zaposlovanje, partnerka pa je zaposlena na Preventu v Lenartu. Imam sicer že 28 let delovne dobe, 14 mesecev iz zapora, ob tem sem rahel invalid in lahko pričakujem tudi upokožitev,« pravi Štefan, o katerem pri sosedih, s katerimi si tudi medsebojno pomagajo, nismo slišali slabe besede.

Sedaj je največja Štefanova želja, da bi otroke spravil do kruha, in sploh, da bi s sedanjo partnerko, s katero se odlično razumeta, uspešno shajal. Tudi otroka, ki ju ima s prejšnjo partnerko, še zdaleč ni pozabil in ju ima tudi rad. Včasih ga obiščeta, še zlasti hčerka. Ni ju pozabil in

jima je že prepisal polovico svojega premoženja za primer, da bi se mu kaj zgodilo. Za konec nam je Štefan zatrdil, da ga še zlasti moti, kako je okrožno državno tožilstvo v Mariboru zavrglo njegovo tožbo, katero je skušal vložiti zoper nekdanjo partnerko, ki da je v času njegovega prebivanja v zaporu vlomila v hišo in vse ukradla. Toda to niti ne preseneča, če vemo, da je zadevo »vodil« isto tožilec, ki je pred šestimi leti vodil postopek zoper njega. Toda to je že druga zgodba ...

Verjamem, da je zgodba zanimiva, čeprav v prispevku nisem uporabljal imen, ki jih je omenjal naš sogovornik oz. so omenjena v številnih spisih, ki sem si jih med obiskom v Cogetincih lahko ogledal.

Kdo je umoril Terezijo Čagran iz Galušaka (II.)?

Elizabeta Mlinarič zanika vpletenost svojega pokojnega sina.

Ko sem se v prejšnjem PEN-u spraševal, kdo bi lahko pred dobrimi šestimi leti umoril takrat 78-letno Terezijo Čagran iz Galušaka v občini Sv. Jurij ob Ščavnici, se je oglasila Elizabeta Mlinarič (na sliki) iz Sovjaka.

Zeli dodati svoje pojasnilo, čeprav niti z eno besedico nisem trdil, da bi bil domnevni drugi osumljenec za umor Terezije Čagran njen sin, ki je v tistem času naredil samomor.

»Zelo me je prizadelo pisanje v majski številki PEN-a in zato želim pojasniti, da moj sin ni storil samomora zaradi vpletenosti v morebitni umor Terezije Čagran, temveč je to storil pri svojem dekletu v Čagovi pri Cerkenjaku. Zakaj je do tega prišlo, pa niti danes ne vem. Moj 23-letni sin (na sliki) Zdravko ni vpleten v Terezikin umor. Skupaj sva hodila tudi na testiranje, kjer so policisti odpravili vsakršnen sum. Treziko je imel zelo rad, v času umora pa je bil skupaj z »deklino«, pri nas doma,« je pripovedovala Elizabeta Mlinarič, ki je s solznimi očmi pokazala tudi na 5-letno Manueło, hčerko svojega pokojnega sina Zdravka, ki je sedaj najraje pri svoji babici. Majhna deklica, ki ni razumela, o čem se pogovarjava, pa mi je pokazala sliko svojega očija, brez katerega

No pa so naši slavni fuzbaleri doma!

Prvi je prišo Zlatko. Ati mi pravo, ka je prle prišo domou zatou, ka je loto ščel fplačati, ka nema zadosta pejnez, ka bi kújpo Šmarno goro doj od Srečkoja. Prouti Špancan so naši še kelko telko špilali, naš ati je na konci parkrat ščel meti spodanje odnose s sodnikof mamof. Tou je pa tuj se. Te sta si pa f slačilnici Srečko pa Zlatko začala gučati od toga, kak velkiva Slovenca sta. Šteri je vekši Štajerec ali pa Lublančan. Kapali so tuj guči od ženski pa moški spolni organof pa od od toga, kelko pejnez šteri ma ali pa nema. Se za našo Slovenijo. Se toga mij nigdar ne bi znali, če ne bi meli enoga tužideda med sebof, ka je se tou, ka se je zgoudilo f slačilnici, povedo novinaran. Pa je bijla tiskovna konferenca. Pa se je Zlatko začo džoukati kak mala deca. Ne vejmo, če zatou, ka ma menje pejnez kak Zah-

falejši. Da bi li sakše leto bile volitve, je pravo ati. Malo njin f koncept slovenske blaginje pod Drnovškovin vodstvon nejde samo cejna pšenice kak sakše leto. Pa Nato, pa evropska unija pa še par takši »malenkosti«. Najbole se Slovenije v Evropskoj uniji veselijo tisti, ka so na stranski potaj. Vej pa pri nas skoro nikoga ne obsodijo. Šuštar že touži državo, lani je pa domnevno bil najvekši mitojemalec. Lončarič, prej inda najvekši šeftar z lidami v Evropi, je preveč betežen, ka bi lejko sledil sojenji. Ešče je, ka bi se boukse počujto, kaditi začo. Kamenik, of ka bi naj štiri lidij prepravo f Tekačovon, ma pa ali prevelko ali premalo nogou. Živela Slovenija – pravno neprava država.

Če smo že pri Natoji, je cilou žena ameriškoga veleposlanika pravla, ka moli za se tiste, ka prouti Natoji gučijo.

vič, ali pa glij za njega, ka so ga domou stirali - Zlatkoja.

No, pa je šou Zlatko pod mus domou, drujgi pa te en keden za njin. Na drujgoj tekmi proti Južnoj Afriki so Rudonji komaj pred koncon prvoga polčasa povedali, ka ne bižij na krosi, liki ka je na tekmi. Gol smo pa tak doubili od enoga, ka ga je labda f kučet trufila. Proti Paragvaji so cilou malo straj gemali ovoga lagoonja golmana Čilavera. Te je pa Katanec, čeden kak je, doj zel najboukšega Ačimoviča, ka je lekar edini znal, zakoj se na svetovnon prvenstvi ide. Njega je več nej trbelo odati, je pravo ati, zatoj ga je pa tuj doj zel. Te so tej Paragvajci vidli, ka se našin igralcon svira. Pa so njin nasvirali trij gole. Pa so prišli domou pa je Katanec pravo, ka se on več nejde. Prej ka de po novon odpro FKP - fuzbalsko posredniško kučo, ka de igralce odavo, s tekmani pa reprezentancof se pa naj novi mešetar trga.

Trgali do se pa pomali tuj predsedniški kandidati. Drnovšek je končno povedo, ka bi on rad bil novi Kūčan. Ka se je kampanija začala. Je pravo ati, da so objavili, ka je inflacija menša, pa ka več nedo najdrakšega aviona kūpovali, liki malo falejšega za samo 8 milijard tolarof. Še benzin je

Pa te da je tou doj zmolila, še zaj pa moli, ka nas naj zemejo. Naša bajca so pravli, ka pa oni molijo za se, ka so ubogi na dūjši, saj ne vedo, kaj delajo.

Od Rdečoga krijža več nišče ne gučij, zaj mamou nouvo afero. Ena gospa šefica urada za varstvo potrošnikov je za posle gor gemala fermo svojega moža. Kak tuj nebi, je pravo ati, je pač bil najugodnejši ponudnik. Kelko menšo cejno je dal, telko več je mogo v domačoj spalnici doj služiti.

Edino, ka je poštenoga bilou v Sloveniji junija, je bijla poštena ica. Ati je pravo, ka je bar neka poštenoga f Sloveniji.

F toj ici so nan v Lipici fkradnoli semena od tej našij bejli kūnjof. Pa nan še inouk dopovidavali, ka so lipicanci nej slovenski kūnji, liki taljanski pa avstrijski. Ati je pravo, ka komaj čaka, ka nas v EU zemejo, ka do nan še li te dopividavali. Naši politiki, kakši so, je pravo ati, bi še sakši svojo mater oudali, samo če bi njin od toga kaj spadnolo.

Pa najmo tou, broдите rajši, kama te se šli ladit, ali pa kak bi fajn bilou, če bi se lejko šli, pa nemate s ken. Tak ali tak živimo v zgodbi o uspehu. Kak za koga.

Eni par je fejst uspešni, velka večina pa dosta menje.

S. S. P. (skoro san pozabo): Naš ati je eto prneso z oštarije friško vejst, ka je čuo, ka se Zlatko Zahovič zgučavle, ka bi prestopo v eden prekmurski klub. Zaj samo iščejo trenera, ka de se moč z njim volou svajjvati.

KENYA

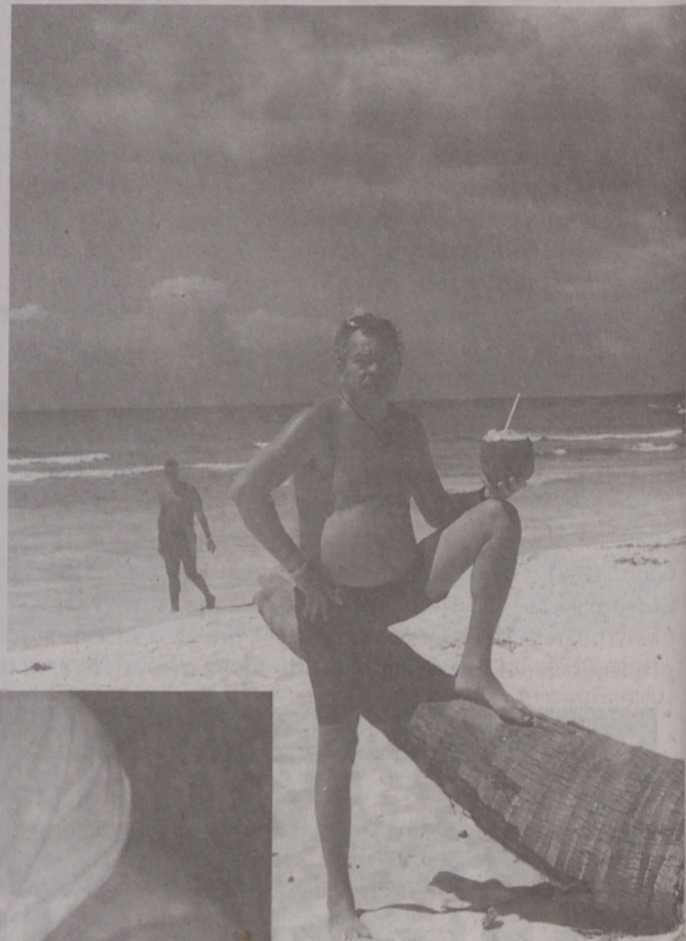
NAJ

TREBUH - »BLEK« (po Prekmursko) - »VAMP« (po Prleško) POMURJA

Izbrali smo zmagovalca. In ker ste pridno pošiljali vaše »blekece - vapmeke«, smo se odločili, da podelimo še tolažilno nagrado.

VELIKI ZMAGOVALEC JE:

Ne samo, da ima izredno »napetega«, temveč s svojim trebuškom in kokosom v roki izkazuje ELEGANCO in prefinjenost OKUSA, da ne govorimo o POSTAVI. Zmagovalec EDI MARUŠIČ nam je sliko poslal iz Portoroža (natančneje iz Lucije pri Portorožu). Iskreno čestitamo, potrdilo (kosilo ali večerja v vrednosti 10.000,00 SIT) pokrovitelja pa nagrajenec prejme po pošti.

Tolažilna nagrada, malo skromnejše potrdilo (v vrednosti 5.000,00 sit) pokrovitelja pa gre v roke:

IDI FRAS, Lomanoše 22, G. Radgona. Če pogledamo fotografijo, sklepamo, da trebušek NI NJEN, vendar je ujela v objektiv povsem naravno OBLAČENJE ali SLAČENJE gospoda na sliki. Čestitamo! Potrdilo prejmete po pošti.

POKROVITELJ AKCIJE

NAJ skok v vodo

Lahko je to skok na glavo, na noge, na ...

Fotografije lahko prikazujejo počitniško razpoloženje (morje, bazen, jezero ...)

Pošljite jih na naslov: agencija VENERA, Ulica arh. Novaka 13, 9000 M. Sobota, s pripisom ZA NAJ SKOK V VODO. Finalista čaka lepa nagrada.

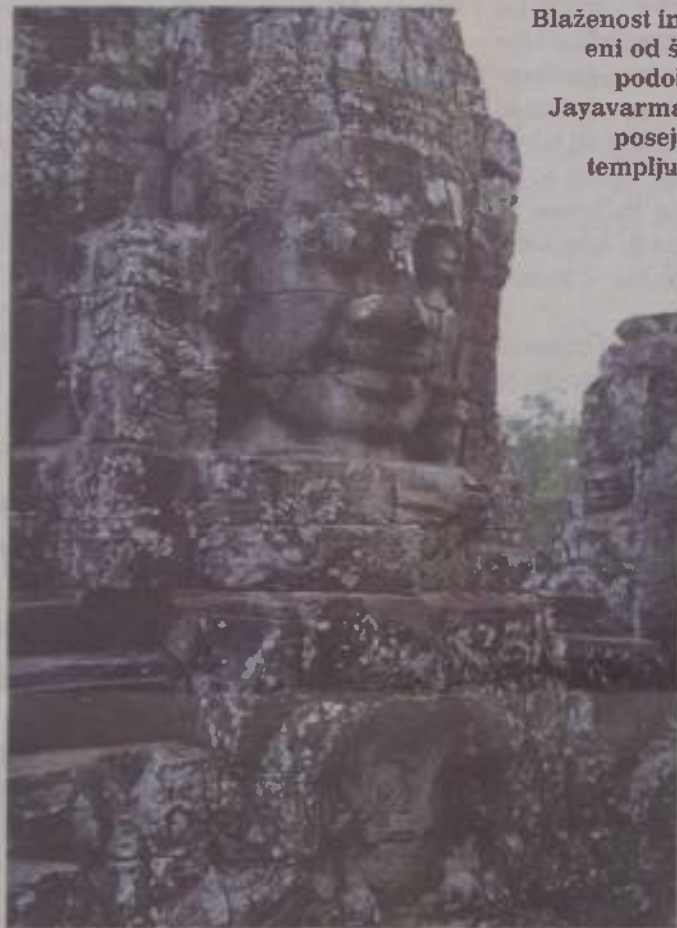
Sem Peter Časar, (ne)študent gradbeništva. To, da še nisem zaključil študija, lahko delno pripišem svojem neprestanemu iskanju in doseganju zame novih in neznanih ciljev. Tako nekaj časa posvetim fotografiji, izdelovanju raznovrstnih skulptur, nekaj pa ga ostane tudi za fundacijo, ki skuša mladim približati zabavo brez opijanja. Ko pa se v mojem žepu nabere zadosti finčnih sredstev, si z največjim veseljem privoščim kako noro potovanje. Seveda ne v smislu suhoprnega nizanja turističnih znamenitosti oz. dežel, ampak v spoznavanju in globljem razumevanju slednjih.

Pusti riž, okusna riba iz vod Mekonga in riževo vino. To so dobrote, s katerimi so me pogostili gostoljubni domačini, ko sem se po golem naključju znašel pred njihovo domačijo nekje na vasi.

Tempelj Angkor Wat ob prebujajočem se dnevu. Njegovo mogočno obzidje je dolgo zavidljivih 800-1000 m.

Blaženost in mir na eni od številnih podob kralja Jayavarmana VII, posejanih po templju Bayon.

Na fotografiji je edini tempelj, ki je namerno prepuščen okovom pragozda. Tu sem si tudi nehal beliti glavo z vprašanjem, kako lahko drevo uniči tako mogočno stavbo.

To pa je eden od prebivalcev plavajoče vasi. Videti je, kot da se je naveličal okolice oz. se seli za ribami, da bi imel boljše možnosti za ulov.

Domačinka pri izdelovanju sveč v za njih tako značilnem počepu na celih stopalih. V tem položaju lahko prežidjo ure in ure pri delu ali pa le pri počitku.

Ribiči pri svojem primitivnem ribarjenju na prijetno jesensko obarvani kamboški obali

Budistični menihi, konstanta na kamboških tleh

Simpatična otroška radovednost in igrivost.

raj v pepelu vojne

Moji prvi stiki s to v tančico skrivnosti ovito deželjo so bili kratki in sila napeti. Predvsem so bile to zelo pomembne izkušnje, kar se tiče podkupovanja in previdnosti v deželi, kjer je še do nedavnega vladal militaristični režim.

Zakaj tako? V Kambodžo sem namerala priti iz južnega dela Laosa, po dolini reke Mekong, in sicer čez za tujce prepovedani mejni prehod. Ta pa je ležal nekje na od boga pozabljenem mestu, kjer je stala namesto carine nekakšna lesena lopa, za WC je bilo kar nižje okno, skozi katero sem se moral nagniti nad reko, nasproti pa se mi je s svojega stola posmehovala starka, ker pač tega nisem mogel početi vpricho nje. Tako sem moral laoskemu cariniku najprej plačati, da je carina sploh začela obratovati. Zadeva pa je dosegla svoj vrhunec, ko mi je kamboški carinik pomolil list papirja, na katerem je pisalo 100 \$. »100 \$, da prestopim mejo? Ni šans!« sem postal glasen in uporniški. Nakar sem se hitro zavedel, da sem sredi reke Mekong, na otoku, kjer je kamboška carina s samimi predvsem oboroženimi kamboškimi vojaki in izgubljen kot igla v senu, ter da bo veliko pametneje, da utihnem in mi mogoče še vrnejo potni list. Tako sem jo hitro popihal nazaj v Laos, iz Laosa na Tajsko in s Tajske spet v Kambodžo. Tokrat prek za tujce »uradni« mejni prehod.

Ta mejni prehod se mi je zdel zanimiv predvsem zaradi svoje dvoičnosti. Tu sta se srečevala dva svetova, med katerima je vladalo nekakšno neskladje; mogočni kazinoji, polni blišča in kiča, kjer so tešili svojo slo tajski mogotci, ter razcapana, umazana, koščena telesa Kambodžanov, ki potiskajo ogromne vozove. To so bili verjetno doma narejeni leseni vozovi s kolesi, ki so bila prav tako iz lesa in so merila v premer najmanj 2 m.

Od tod je vodila pot samo še do Siem Reapa, nekakšnega izhodišča proti Angkorju. Pač nič posebnega, dokler se ni bilo treba začeti spopadati z vsemi bolečinami v križu in zadnjici. Temu je bila kriva slaba cesta, ki pa si tega imena sploh ne zasluži. To je le pas rdeče-rjave zemlje, polne lukenj, ogromnih lukenj, ki se vije med čudovitimi živo zelenimi riževimi polji, katerih konec najdeš šele v horizontu. Najcitrarn Bernardo Pulka: »Obrni VW-hrošča na streho in ga porini v blato, nato ga vzemi ven in model, ki je ostal, je ena od milijon lukenj na eni sami in najpomembnejši glavni cesti v Kambodži.« Tako smo porabili za 120 km kar osem ur za vožnjo po luknjasti cesti.

To so luknje, ki jih je krvava zgodovina dežele pisala po materi zemlji. In nič lepša ni pot, po kateri hodijo domačini. Še vedno je polna ovir, min, bede in bolečin, ki jim jih je zadajal Pol Potov režim. Leta 1975 je začela Komunistična zveza Kambodže, svetu znana pod imenom Rdeči Khmeri, s svojim totalitarnim spreminjanjem Kambodžo, ki so jo imenovali Demokratična Kambodža, v deželo groze. Nova vlada je popolnoma rekonstruirala kamboško družbo. Odstranili so vse, kar jim je predstavljalo splošno nevarnost ali ni ustrezalo njihovega režimu, odstranili so ostanke stare vlade, pobili izobražence, nasprotno misleče, starce, otroke ..., prepovedali versko prepričanje kamboškega naroda. V imenu »agrarne enakosti« se je začelo

preseljevanje mestnega prebivalstva na podeželje. Tisti, ki so se upirali, so bili tako ubiti, stavbe v mestih pa so bile uničene. Celotno urbano populacijo so preselili na podeželje, v vasi brez dovolj stanovanj, hrane, vode, zdravil. Okrog vasi so položili mine, ukinili denar in bančni režim. Skratka, v vseh pogledih so kontrolirali življenje državljanov. V letih njihove vladavine in med vietnamsko invazijo leta 1978 je bilo pobitih in mučenih na tisoče ljudi, prav toliko jih je umrlo od lakote in bolezni. Natančno število žrtev sicer ni znano, ocenjujejo pa ga na okoli 40 odstotkov vsega prebivalstva, kar pomeni nekje do 3 milijone ljudi.

Nekaj sledi tega genocida nad kamboškim ljudstvom sem si ogledal v muzeju Toul Sleng. To je nekdanji zapor S-21 in nekoč najbolj skrivni organ režima Rdečih Khmerov. Danes v državi vlada »mir«, ki ga zmotijo čedalje redkejši gverilski napadi raznih frakcij in ostankov Rdečih Khmerov, sedaj predvsem v obliki tatvinskih akcij nad turisti.

Da pa ti napadi niso bili vedno tako materialno usmerjeni, sem imel priložnost izvedeti iz ust starejšega Avstralca, s katerim sva se po naključju zapletla v pogovor nekje med ogledom Angkorja. Ta možakar je bil odvetnik, ki je zastopal očeta enega od treh popotnikov, nad katerimi so leta 1993 Rdeči Khmeri dobesedno izvedli masaker. Po njegovih besedah naj bi jim poleg vsega mučenja in trpinčenja, npr. potiskanja nožev v tilnik, za povrh odsekali še roke in noge ter glave.

V Siem Reapu sem si končno odpočil kosti od poskakajoče vožnje, toda mesto mi je vsiljevalo podobo nekakšnega posiljenega mesta. Tu je bilo videti nekaj ostankov kolonialne francoske arhitekture, hotel z evropskim prestižem in sodobno črpalko. To so stvari, ki enostavno ne sovpadajo s to pokrajino. Domačini, ki so se pred nedavnim preživljali s

Podoba kamboške glavne ceste. V teh razmerah je ta kravja vprega absolutno primernejša kot pa naš trikrat preobremenjeni jekleni konjiček.

pridelavo riža, sedaj živijo od tega, kar prodajo, zato ti sledijo na vsakem koraku, ponujajo mopede, prodajajo travo, tabletke, masaže, seks ...

Ko mi je nekako vseeno uspelo najeti skromen moped brez voznika - tradicija obveznih voznikov izhaja iz časov, ko so Rdeči Khmeri izvajali še pogoste napade na redke turiste, danes pa je to le še ena tržna gesta, ki izvabi iz žepov popotnikov še kak dodatni dolar - in ko sem moral odšteti za enodnevno vstopnico za Angkor 20 dolarjev (ta vsota denarja je tam že majhno bogastvo), je bilo vse skupaj vredno, da počaka na lep sončen dan. Tako sem si vzel čas za ogled ne preveč oddaljene plavajoče vasi na jezeru Tonle Sap. Posebnost teh vasi je, da je vse, kar potrebujejo za normalno funkcioniranje, na vodi. Hiše, gostilne, trgovine, celo svinjak.

Ribolov, poleg riža osnovni vir prehrane, in selitev rib v jezeru, ki v monsunskem obdobju narase na štirikratno normalno velikost, sta prisilila ribiče, da so se začeli seliti za njimi. Ko sem tako opazoval enega izmed domačinov, kako seli svojo hišo, sem se spraševal, čemu se seli. So res krive ribe, mu sosedje zavidajo ali pa išče neobljuden koteček, kjer se bo lahko brez zadržkov ljubil s svojo ženo. Vsaj pri nas je tako!

ANKGOR, MESTO, KJER ŠE DOMIŠLJIJA ODPOVE

V severnem delu osrednje Kambodže, med gozdovi in riževimi polji, so najčudovitejše sledi nekdanje civilizacije Angkor. To je prestolnica močne kraljevine od leta 802, ko je začel širiti režim kralja Jayavarmana II khmersko nadoblast vse na območja današnjega Laosa, Vietnama, Burme, Tajske, do leta 1431, leta njegovega opustošenja. V času svojega kraljestva so zgradili na stotine čudovitih kamnitih templjev, bolnišnic, palač pa tudi cest in vodnih zbiralnikov. Njihove stvaritve so prečudovito darilo dovršene arhitekture in lepote, namenjene večnim božanstvom. Khmeri so svojega vladarja častili kot sončnega boga. Templji zato večinoma niso bili božje hiše, kakor so naše cerkve, marveč ljudstvu nedostopne palače, namenjene kraljevemu kultu.

Kar številčni smo bili tisti, ki smo se zjutraj, že ob pol petih, pripodili na široko kamnito cesto, ki sta jo na obeh krajih obdajala dolga kipa kače. Stali smo pred templjem Angkor Wat in mrzlično čakali prve sončne žarke, da prebudijo tega kamnitega velikana iz spanca. Ta gmota dovršene arhitekture v soju najlepših barv jutra me je s svojo harmonično lepoto in mističnostjo svoje duhovnosti prikovala ob tla.

V templju Angkor Wat, najbolj veličastni in dovršeni zgradbi, za gradnjo katere je bil pobudnik kralj Suryavarman II, se je kralj noč za nočjo mis-

tično poročal z duhovi deveteroglave kače, ki se mu je prikazovala v obliki ženske. Ta najpomembnejša stvaritev khmerske kulture upodablja miniaturo hindujskega univerzuma. Center univerzuma je upodobitev mistične gore, katero predstavlja glavni steber s svetiščem, posvečen Višnuju. Obkrožajo ga pet manjših stolpičev, ki predstavljajo kontinente, nepregledna zmešnjava hodnikov in teras, pokritih z nešteti skulpturami, ocean pa je trdnjavski jarek, ki objema Wat. Vsak element strukture Wata ima pomen tako na religiozni kot metaforični ravni.

Da pa je Angkor Wat le ena od čudovitih stvaritev khmerske civilizacije, sem dojel takoj, ko sem izgubil med dvestotimi kamnitimi obrazi občutek za realnost. Bayon je tempelj kralja Jayavarmana VII in ga krasi 52 četverokotnih stolpov z do 2,5 m visokimi vklesanimi obrazi, ki gledajo na vse štiri strani neba. Mir, blaženost in mističnost zrejo s posameznega obraza. Da so se vsi ti nemi obrazi v nešteti padajočih sencah poigravali z mojo domišljijo in me odpeljali v onostranstvo, mi ni treba posebej poudarjati.

Teh templjev je na stotine; nekateri so bolj misteriozni, drugi manj. Slednji nimajo v vodniku niti svoje markacije, čeprav so čudo gradnje. Tako naj bi bil nemara Angkor okrog leta 1000 z več kot milijon prebivalci največje mesto na svetu, večje celo od tedanjega Rima.

Ker je pač vsega enkrat konec, tako njihovega vladanja tukaj, kakor mojega brezglavega tekanja in prevzetosti od teh čudes in med temi templji, sem v bližajoči se noči skrajno utrujen zapuščal ta spomenik khmerske kulture. Zapuščal sem ga seveda fizično, vse moje misli pa so bile še vedno tam in predvsem mi je burila duha misel, da bo to mesto za vselej ohranilo svojo skrivnost zase, meni pa ostane le »pogreznjeno mesto okame-nele domišljije«.

Seveda sem moral kot produkt moderne družbe končati tudi to potepanje. Tako sem ostal v deželi kamboški, brez za mene tako prijetnih trenutkov, trenutkov, ki bi jih preživel nekje na vaseh, kjer koka-kola in sodobno razmišljanje (še) nista prevzela duš domačinov. Otroke, ki najdejo popolno igrarstvo že v preprosti copati ali plastenki, sem srečeval le bežno.

V mestih, kjer so nekdanje gospodarili francoski kolonialni veljaki, v mestih, kjer se mešata domačinova mehko in trdni okovi civilizacije, sem našel namesto igrivih otrok koščena telesa beraških otrok, ljudi, za razmišljanje katerih nisem našel razumevanja. Podobno mi ne gre iz glave dekle, ki me je hotelo prepričati, da je njena prijateljica »končno« našla srečo, ko jo je neki Kanadčan vzel za ženo. Ta ista kolegica ima sicer aids, kar pa še vedno pomeni, da ima srečo. Moja sogovornica pa da je še vedno zelo nesrečna, ker pač ni Kanadčan, ki bi jo - popeljal v »lepši« svet.

Organizacijske niti so tokrat vzeli v svoje roke Portoroški avditorij, piranska občina in Razvedrilni program RTV Slovenija. Z novo metlo so bili najbolj zadovoljni izvajalci, saj so za njihovo namestitvev, prehrano in počutje prvič v zgodovini festivala res odlično poskrbeli.

Pred sobotnim tekmovalnim večerom je bila v petek revija vseh štiriindvajsetih zmagovalnih pesmi v izvedbi nagrajencev. Za to priložnost so se znova sestale nekatere že razpadle in pozabljene skupine: Gu-gu, Prizma, Bazar ...

V tekmovalnem večeru pa se je zvrstilo dvajset melodij, med katerimi so bile tudi take, ki niso sodile na omenjeni festival.

Največ glasov občinstva so dobili Kingstoni s Kauričevo in Tomčevo skladbo Hotel modro nebo. Po oceni strokovne žirije je naslov najboljše skladbe v celoti osvojila Mihelčičeva skladba Naj živi v izvedbi Polone, za katero je nagrajeno besedilo napisala Miša Čermak. Alenka Godec je dobila nagrado strokovne žirije za najboljšo izvedbo, Patrik Greblo pa je napisal najboljšo priredbo za skladbo Most.

Idrijski Kingstoni v pričakovanju druge zmage na Melodijah morja in sonca s pevko Petro iz Maribora, ki sicer ni stalna članica skupine, nastop pa jim je prvič polepšala na lanskoletnem slovenskem izboru za pesem Evrovizije.

25. ROJSTNI DAN MELODIJ MORJA IN SONCA,

edinega slovenskega festivala, ki ni bil nikoli prekinjen

Polona je zapela pesem Naj živi in s svojo novo podobo navdušila občinstvo, z novim glasbenim stilom pa glasbene strokovnjake.

Marta Zore, zmagovalka festivala leta 1995 s skladbo Še si tu, je v petkovem večeru s svojo pojavo vznemirila predstavnike močnejšega spola v Avditoriju.

Na Melodijah morja in sonca je nastopil s skupino Pax in z etno obarvano skladbo Fontana želja tudi Beltinčan Vlado Poredoš, ki že veliko let živi v Zasavju, kjer si je ustvaril družino.

Night party menu

Jastog Bellevue
 Rgrogovi medašoni v artičokih
 Marinirani gambri z avokadom
 Pršutova vrtnica z gorgonzolo
 Perutinski galantini s pistacijo
 Zelena jama terma
 Polnjena jajca z lososovim namazom in kvinarjem
 Carpaccio mešarice na rukoli
 Falci po sicilijansko
 Rižoto z lososovim ragujem in beluš
 Teleški medašoni z opečenimi šampinjoni
 Goveji file minjon
 Svin stek po švabsko
 Polnjeni kalamari
 Anglški rožbič Amadeus
 Mladi sir s paradiznikom in baziliko
 Marinirani melancani in bučke
 Ocvrti škarpenni file Orby
 Izbrani siri
 Monjonsko pecivo
 Torta "MEMS"
 Melona v rešetki

Grand Hotel Metropol, 22.06.2002

Zmagovalka prvih melodij Morja in Sonca, Moni Kovačič, ki je pri sedemnajstih letih zapela pesem Nasmeh poletnih dni, nam je na srebrni obletnici tega festivala zaupala, da želi v bližnji prihodnosti vlogo pevke zamenjati z vlogo matere. Zaenkrat ji delata družbo v njeni hiši v bližini Los Angelesa dve mucki.

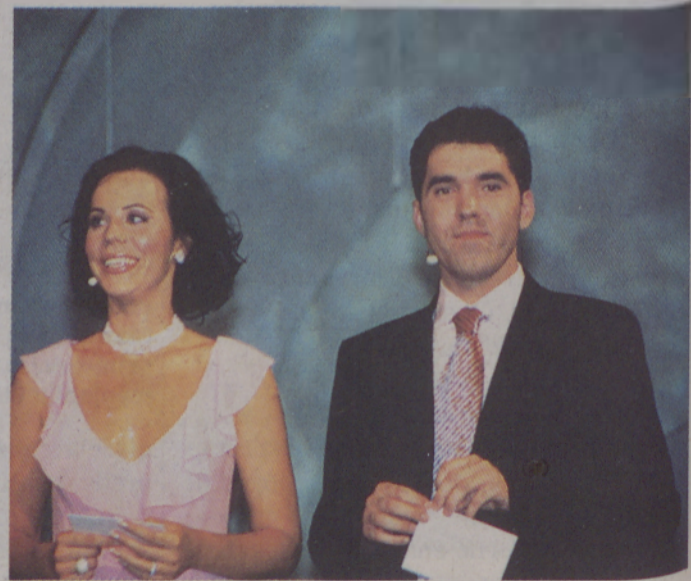
Najboljša izvajalka letošnjih Melodij morja in sonca, vedno elegantna Alenka Godec v modro-rdeči kombinaciji, ki je dobila tudi 2. nagrado občinstva.

Za presenečenje je poskrbel na petkovem večeru z novo barvo las pomlajeni Oto Pestner, dvakratni zmagovalec melodij morja in sonca s skladbama Tople julijske noči in Melodije sonca in morja.

Voditeljska zrelost in mladost: Miša Molk in Sandro Damiani ter Lorella Flego in Mario Galunič

Vaša čustva

Roman!

Čustva, ki si jih nisem hotela priznati, so bila zelo močna. Se sedaj čutim, da mi ni vseeno, upala sem, da bo čas prinesel svoje, pa je le še huje. Ko te slišim, ko te vidim in ko se me po naključju dotakneš, mi gredo mravljinici po vsem telesu. Takrat si zaželim, da bi bila sama, da bi se objela, kot sva se nekoč.

Priznam, da sem sama naredila napako in rekla, da ni nič med nama. Kakšna velika laž! Hotela sem prizadeti tebe, prizadela pa sem samo sebe.

To sem spoznala sedaj, ko poti nazaj verjetno ni več. Taki smo ljudje. Želimo si samo na hitro zadovoljiti svojo dušo, potem pa kar nekaj bleknemo. Za prehitro izrečene besede nam je žal, velikokrat pa za stalno zaznamujejo našo usodo. To se je zgodilo tudi meni. Ampak naj ti priznam, da mi je vedno neznansko lepo, ko se po naključju srečava.

Tako prijazen si, pozoren, brez kančka jeze. Še vedno upam, da se bo nekoč med nama nekaj vendarle zgodilo. Vsaj še enkrat, pa čeprav bom potem še bolj razočarana in osamljena. Pa saj veš: za naša dobra stara vremena ...

Tvoja M.

Brez upanja

Kot pajčevina bile so moje sanje, iz upanja in hrepenenja stkane, le kdo pretrgal jih je in nasilno stopil vanje, le kdo zrušil je moj grad v oblakih, moje sanje o poljubih sladkih. Moje solze sedaj blazino močijo, moj srečni obraz pačijo, s tem stopilo se je zadnje upanje, saj pajčevine so strgane, prosim - vrnite mi upanje.

Sonja Š.

Nisi vreden

Nisi vreden, da jočem zaradi tebe. Nisi vreden, da trpim zaradi tebe. Nisi vreden, da pišem ti pesmi. Nisi vreden ničesar. To sem spoznala prek besed tistih, ki vedo zate in ki vedo, kaj si mi storil. Zakaj si tak do mene? Kaj storila sem ti, še zmeraj ne vem, a prebolela bom, kar med nama je bilo.

Malena

Ne govori

Ne govori, da svetle so ti všeč, a jaz rjavolasa sem. Ne govori, da sem majhna, ti pa velik si. Ne govori, da ne znam ljubiti, ker ti ne ljubiš me. In ne govori, da nisem bila tvoja. Če pa ljubila sva se.

Mateja

Kot sonce

Kot sonce, ki nikoli ne zaide, ljubezen med nama živi, včasih pridejo oblaki, tedaj se pa zmračijo, a se nebo spet razjasni in ljubezen med nama spet zaživi!

Petra

Čas je za žure

V čem je skrivnost dobrega žura?

Izkušeni žurerji pravijo, da je za dober žur treba uskladiti kar nekaj dejavnikov. Skrivnost je v ustrezni mešanici gostov in dobro je, da je vsakokrat povabljenih nekaj novih ljudi, ki družbo dodatno razgibajo. Poleg tega je treba paziti, da se vsak povabljenec zabava. (Je to mogoče? Ponavadi se vsaj eden ali ena držita kot kislja kumarica.) Paziti je treba, da ne bo osamljenih deklic, fantov, ki sramežljivo čepijo v kakšnem kotu. Izogibati se je treba posameznikov, ki težijo s svojimi temami, in seveda takih, ki znajo vedno pokvariti dobro razpoloženje (povprečno pride eden na dober žur), pa tudi takih, ki s svojo dolgočasnostjo sili v ospredje in mislijo, da so sploh zabavni in zanimivi, so pa sila dolgočasni.

Zato, če povabiš goste, bodi pozoren na naslednje:

- Ne povabi le parov, temveč tudi samske osebe, ki naj so vsi v nekem sorazmerju. Tudi če je le en par, se v družbi samskih lahko prav čudno počuti. Družbo naj sestavljajo osebe, ki se po interesih ujemajo.

- Poišči nekoga, ki bo sramežljive vodil na plesišče in skrbel, da ne bodo lačni ali žejni.

- Bahačev in čvekačev raje ne povabi ali pa jih nevtraliziraj z enakim kalibrom. Če se le da, jih na neki način zaposli.

- Postrezi s takšno hrano, katero lahko vnaprej pripraviš ali pa si vsaj vse pripraviš, da ne zgubljaš časa s packanjem. Bodi pozoren, da jo imajo vsi radi. Ali vsaj večina.

- Imej pregled nad pijačo. Kdor skriva zliva žganje v bovlo, dobi rdeči karton.

- Vedno povabi toliko ljudi, kolikor preneseta prostor ter količina hrane in pijače.

- Naj bo prostor, kjer je zabava, varen pred nevihto in neurjem, ki nastaja ob

vsakem dobrem žuru (preproge, dragocen kristal, luči ...).

- Če bi bili morda preglasni, sosede že vnaprej opozori. S tem jih razorožiš in prihraniš nekaj jeze.

- Vnaprej določi, kdo bo odgovoren za pijačo, hrano in glasbo.

- Pomisli tudi na ekipo čistilcev za naslednje jutro.

Več nasvetov najdete v knjigi 1000 odgovorov na tvoja vprašanja, Učila, Gaby Schuster

Nekaj je treba tudi ušpičiti

Zadnji dan pouka je eden najlepših dni v celem letu. Vse najlepše te še čaka - plavanje v morju, kopanje v bazenih, druženje s prijatelji, zabava, zjutraj pa

poležavanje in kar je najpomembnejše - nobene šolske obveznosti. Še meni se večkrat potoži po tem dnevu, ko sem si vedno naredila velike načrte, kako bom uživala in kaj vse bom počela. Pri počitnicah pa je najboljšje tudi to, da se proti koncu avgusta že začneš počasi dolgočasiti, stoji se ti po prijateljih ... Ampak ne bomo o tem, saj se najlepše šele začenjajo. Nekaj (nekdanjih) osmošolcev pa sem povprašala, kako bodo preživeli svoje počitnice in kakšne bi bile njihove najbolj nore počitnice?

Staša Pavlovič, Murska Sobota:

S starši bomo šli na morje, pois kala pa si bom kakšno počitniško delo, da bom še kaj zaslužila. S prijatelji bom verjetno največ v bazenih na kopalnišču. Dva meseca, kolikor trajajo počitnice, se mi ne zdita tako veliko, in verjetno se bodo kaj hitro končale. Idealne počitnice so zame poletje, morje, dobra družba in uživanje na kakšnem od otokov. Ali bom naredila kaj norega ali »odkačenega«, pa še ne vem. Vse pride spontano in sproti. Če se bo kaj zgodilo, pa bodo pri tem prav gotovo sodelovale tudi moje prijateljice.

Martina Vohar, Bakovci: V počitnicah nameravam iti na Mali Lošinj in tudi

v Ljubljano, nekaj časa pa bom preživela s prijatelji in prijateljicami. Najbolj noro bi se mi zdelo, če bi šli s prijatelji med počitnicami kam taborit. Potem bi si lahko sami kuhali, se kopali in bi se imeli sploh super, še posebno, če si lahko brez staršev. Sicer pa ne predvidevam, da bi ušpicila kakšno neumnost. Upam, da se ne bo zgodilo kot prejšnje leto, ko smo nekoč enim skrili kopalke, potem pa so se spraševali, kje imajo svoje stvari. Počitnice moramo izkoristiti, saj bo spet hitro šola.

David Horvat, Bakovci:

Z družino gremo na morje, v prostem času pa se bom hodil še kaj kopat. Ampak mislim, da se ne bo dogajalo nič posebnega, nekaj časa pa nam bodo vzeli tudi treningi in tekmovanja. Žal pa vse, kar je lepo, prehitro mine in tako bo tudi z letošnjimi počitnicami. Drugače pa kakšnih posebnih načrtov nimam, lahko pa pride kaj vmes. Nikoli ne veš. Skupaj bomo tudi s prijatelji in prav gotovo se bomo dobro zabavali, in če bo kakšna priložnost, tudi kaj ušpicili. Ampak nič takega.

Luka Kurnjek, Murska Sobota: Med počitnicami želim čim manj misliti na

Kaj moraš obvezno narediti med počitnicami:

1. Pospraviti šolsko torbo minulega leta.
2. Se družiti s prijatelji.
3. Se skopati v morju ali bazenu.
4. Dolgo poležavati.
5. Prebraš vsaj eno knjigo.
6. Se vsaj enkrat zaljubiti.
7. Se s kolesom odpraviti na daljši potep.
8. S starši se dogovoriti o domačih obveznostih.
9. Uživati.
10. Organizirati kakšno noro zabavo.

šolo, se čim maj učiti in upati, da ne bodo minile tako hitro, kot so prejšnje. Med počit-

nicami si želimo gledati čim več koncertov, hodil bom na kopalnišče. Mogoče bomo šli s starši na Hrvaško na morje, mogoče tudi v Nemčijo, kam daleč pa ne. Ker sem v prejšnjih počitnicah kar precej ušpicil, zato letos ne načrtujem kaj posebnega. O tem, kaj se bo zgodilo, pa raje ne bi govoril. Naj zaupam samo to, da nisem prišel ob pravem času tja, kamor bi moral, doma sem naredil kakšno škodo in podobne reči.

A. Nana Rituper Rodež
Foto: Jurij Zauneker

Vse mlade vabimo, da nam pišete, o čem si želite brati, postavljajte nam vprašanja, pišite nam o vsem, kar vam pride na misel, lahko komu posvetite pesem ali pa nam sporočite, ste se zaljubili. Naš naslov je: Na sceni, Vestnik, Ul. arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti: Nasceni@hotmail.com.

Stran uredila: A. Nana Rituper Rodež

Nesramnost pa taka!

Slava je bolj minljiva, kot bi si človek mislil. Takšen komentar se je verjetno pletel po glavi Leonardu Di Capriu, ko je ugotovil, da ga nihče ne »šljivi«. Pred cerkvijo Notre-Dame je s še dvema prijateljema priredil majhno predstavico, kar naj bi bila neke vrste reklama za novi film. Toda, glej ga zlomka, vzbudil ni nobene pozornosti. Turistom so bile druge stvari zanimivejše. Dva dni pozneje je v nekem londonskem disku doživel še en poraz. »Tip me absolutno ne zanima!« je hladno izjavila lepotica svojim prijateljicam, ko ni reagirala na Leovo dvorjenje ... Ubogi Leo di Caprio!

Leo in »nesramni« turisti, ki ga niso prepoznali.

Nobenega spoštovanja

Tako je Liza Minnelli ocenila neljubi dogodek v londonski restavraciji Ivy. Liza je nastopila Londonu v neki majhni dvorani, kjer je bilo mesta le za sto štirideset petičnežev. Le-ti so se med sabo v glavnem poznali in tako tudi organizirali koncert. Takoj po koncertu so kar v dvorani popili kar nekaj šampanjcev, nato pa je padla ideja, da gredo še malo naprej na kakšen prigrizek. Tako se je majhna skupinica, v kateri je bila tudi Liza, znašla v restavraciji Ivy. Veseli družbi je hladnokrven natakhar sporočil, da kuhinja več ne dela in da vsak hip zapirajo. Vesela, bogata in znana družba se je lahko samo obrnila in šla kam drugam. Je mogoče, da se zgodi kaj takega tudi pri nas!?

Vse enako

Enak klobuk, enaka sončna očala, enak nasmeh, enak pogled v isto smer: to sta Chelsea Clinton in njen prijatelj Ian Klaus. Tokrat v Parizu na French Open. Sta sveže zaljubljena in iz tega je tudi vzniknila ideja, da bosta imela vse enako. Poleg enake mode in obnašanja imata še nekaj skupnega: oba študirata na Oxfordu, in to kar uspešno. Verjetno sta tudi očka Bill in mami Hillary ponosna na svoj zaklad.

Težko življenje

Kot bi se mi utrgal film. Nisem več mogla gledati spogledljivk okrog mene, poslušati laži in gledati lažnega blišča. Vse, kar sem od koga kje slišala, je bilo že nekje nekoč povedano. Vzela sem najnujnejše in odletela. Tako je po telefonu izjavila Jenifer Lopez svoji prijateljici potem, ko je izginila kot kafa in štirinajst dni ni bilo o njej ne duha ne sluha. Kakor koli, toliko se ji spet ni utrgal film, da se na Antigui, kamor je »pobegnila«, ne bi se dala fotografirati in ne da bi poskrbela, da fotografija ne bi ostala le v albumu.

Srečen par

Pravijo, da sta med vsemi zvezdniskimi pari, ki trenutno hodijo po zemlji, ta dva na sliki med najsrečnejšimi. Michael Douglas in njegova soproga Catherine Zeta-Jones, ki trenutno uživata v jutranjih sprehodih na Mallorci, bi verjetno to lahko potrdila. Zakon je brez škandalov, velikokrat ju vidijo skupaj, drug o drugem govorita le najlepše. Skorajda malce preveč idealno, da se ne bi čez kakšen mesec ali leto kaj zalomilo ...

bebica

Lauren Michelle Hill je sicer študentka novinarstva, ker pa rada potuje in za to potrebuje denar, se udeležuje različnih avdicij in nastopa kot fotomodel. Ko bo Lauren postala novinarka, ji bo verjetno vsak rad dal intervju.

Marija Sirnik: Ženska za življenje

»Nagrajenka je s svojim načinom življenja in vključevanja storila odločilen korak; nič več ne stoji neprižadeto ob strani, ampak se odgovorno in z zanimanjem vključuje v družbeno življenje. S tem priznanjem želimo javno izraziti zahvalo za trud in prizadevanje, ki ga je vložila v sožitje med ljudmi v svoji okolici.«

Tako so zapisali v Združenju žensk za demokracijo na priznanju, ki so mi ga podelili aprila 1994. leta, podpisala pa ga je predsednica Katarina Ovca Smrkolj. Sicer pa, kot je že bilo objavljeno v medijih, sem dobila 1. oktobra 2001 tudi priznanje oziroma listino občine Gornja Radgona za ustanoviteljstvo in aktivno delovanje ženskega pevskega zbora kmečkih žena in deklet. Na hodniku naše domačije je okvirjenih še ducat drugih priznanj in diplom, od kate-

rih naj omenim še priznanja s ptujske razstave Dobrote slovenskih kmetij, na kateri sem dobila trikrat zapored zlato odličje za velikonočni kruh z dodatki, zato sem nazadnje prejela še znak kakovosti.

Sprašujete me o peki, ki mi je najljubša oziroma kaj je moja specialiteta. Mislim, da je to prleška gibanica, narejena iz devetih plasti testa. Nekvašeno testo razvaljam na lopar, in sicer tako, da za približno dolžino enega pednja sega čez rob

loparja. To, kar sega čez rob, razrežem na devet kosov, nato dam na prvo oziroma spodnjo plast testa skuto, ki jo potem pokrijem s prvim razrezanim kosom testa, ki ga pred tem seveda raztegnem. To ponavljam, dokler ne porabim vseh devetih »ostankov« testa. (Opozorilo zapisovalca: Marija je sicer našela, kaj vse položi na posamezno podlago iz testa, vendar to v tem zapisu izpuščam, saj ne bi rad očitka, da sem izdal skrivnost.)

In če s tem nadaljujem, naj povem, da sem seveda vešča peke še marsičesa drugega: pečem pecivo, potice, pletenice, kvasenice ... Vse sorte! Kruh pa sem že zamenjala. Rada pa seveda tudi kuham. Osnove peke in kuhe sem se naučila od matere; pozneje sem obiskovala tečaje kuhe in peke, nekaj receptov pa je lastnih.

Rodila sem 1934. leta v Ihovi kot Marija Močnik. Osnovno šolo sem obiskovala v Benediktu. Ker v tistem času ni bilo štipendij, doma pa ne denarja, nisem nadaljevala s formalnim

izobraževanjem, ampak sem šla za leto dni za »deklo« – služiti na večjo kmetijo na Zagajski Vrh. Mama je zbolela in vrnila sem se domov ter skrbela zanjo. Potem sem se spoznala s Feliksom Sirnikom iz Spodnje Ščavnice in 1952. leta, ko sem bila stara osemnajst let, sva se poročila. Preselila sem se na novi dom. On je hodil na delo v radgonsko opekarno, jaz pa sem nekaj let kuhala in čistila na OŠ Spodnja Ščavnica, potem pa sem ostala doma na srednje veliki kmetiji, delala na zemlji ter skrbela za gospodinjstvo in ot-

Zelo rada kuham, cvrem ... in pečem. Od zadnjega še najrajši prleško gibanico. Tale posnetek je sicer iz 1990. leta, ko je bila vnukinja Jasmina stara leto dni, zato smo pripravili manjšo slovesnost.

smo po žetveni prireditvi – nekdanjem načinu košnje pšenice s kosami, pobiranjem s srpi, vezanjem v snope ... Sprva sem tudi tekmovala, zadnjih nekaj let pa ne več. Letos bo taka prireditev 21. julija. Že sedemindvajset let pa deluje tudi dvaindvajsetčlanski pevski zbor, v katerem sem predsednica, zborovodja pa je Vlado Maguš. Na repertoarju imamo več kot sto ljudskih, narodnih in umetnih pesmi. Pojemo na domačem območju in tudi v drugih krajih. Večkrat tudi na pogrebih na gornjeradgonskem, apaškem, benediškem in negovskem ter cerk-

mati, dobra gospodinja in kuharica. Z dosedanjim življenjem, predvsem pa z doseženim sem, odkar sem poročena, še kar zadovoljna. Začetek je bil težak. Ko sem se poročala, je bila le skromna pogostitev za nekaj ljudi. Pred nedavnim, ko sva z možem Feliksom, ki ima veliko razumevanja za moje društveno delo, praznovala petdesetletnico poroke, pa smo priredili v vaškem gostišču pravo gostijo, saj je bilo petinosemdeset gostov. Najprej je bil seveda civilni zlatoporočni obred na matičnem uradu, nato pa še obred v župnijski cerkvi. Vse je bilo lepo in doživeto.

Dokler sem bila mlajša (posnetek je seveda iz tistega obdobja) sem na spodnješčavniški žetvi tudi tekmovala, zdaj pa imam kot predsednica bolj organizacijsko-izvedbene obveznosti.

Kuhanje, peko in petje. Vse to sem prenesla iz otroških v srednja leta svojega življenja od svojega doma. To je seveda naš pevski zbor Aktiva kmečkih žena KZ Gornja Radgona z zborovodjem Vladom Magušem.

roka: Ivana in Marico ter moževe stare starše. Večkrat pa sem se tudi odzvala povabilom za glavno kuharico na gostijah, krstih, birmah in sedminah in tudi s tem delom nekaj prispevala v družinsko blagajno. Veseli me, da se je pri meni naučila kuhanja in peke hčerka, v zadnjem času pa tudi vnukinja Karmen, ki živi pri naju, sicer pa hodi v višjo kmetijsko šolo in bo naslednica na najini kmetiji. Vsi vnuki so štirje: tri vnukinje in vnuk. Naša kmetija obsega tri hektarje in pol; pridelujemo koruzo, krompir, pšenico ... in buče. Krav nimamo več, pač pa okrog petdeset svinj.

Že trinajst let sem predsednica Aktiva kmečkih žena KZ G. Radgona. Znani

venjaškem območju.

V svojem življenju sem se trudila biti dobra žena in

Štefan L. Sobočan

Oh, kako čas beži! Minilo je petdeset let, odkar sva s Feliksom poročena. Ob taki obletnici pa se je že treba poveseliti. Na zlatoporočnih obredih na matičnem uradu in v cerkvi je bilo zelo slovesno. Tudi brez prič ni šlo! Ob meni stoji brat Feliks z ženo Marico, ob možu je njegova priča sestra Štefka z možem Ludvikom, za nama pa naš gospod župnik Andrej Zrim.

Ker sem dobila na ptujski razstavi dobrot s slovenskih kmetij trikrat zapored zlato priznanje za velikonočni kruh z dodatki, sem na koncu osvojila še znak kakovosti in kipec, ki mi ga je izročil nekdanji minister za kmetijstvo dr. Osterc.

Zalika in Marjan

Poljubček, pozdravček, saj veš, od kod, pa priden bo'd! Tako si pišejo nekateri zaljubljeni. Zalika iz Gibine se je opogumila in svojemu Marjanu namenila sladke poljubček pred številnimi pričami. Kaj je bilo kasneje, ko sta bila sama, pa ...